

Investeringsprocessen i tjänsteföretag

**En kvalitativ studie om små svenska
tjänsteföretags investeringsprocess och deras
hänsyn till finansiell risk vid investeringsbeslut**

Av: Jacob Witt-Strömer & John Öman

Handledare: Ogi Chun
Södertörns högskola | Institutionen för Samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp
Företagsekonomi | Höstterminen 2020

Förord

Stockholm 4 januari 2021

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Ogi Chun för ett gott handledarskap med bra och relevanta synpunkter för uppsatsens utveckling. Vi vill även tacka de opponenter som har tagit sig tiden att ge feedback, samt även till de företag och respondenter som har medverkat i undersökningen.

Slutligen vill vi tacka övriga lärare på ekonomiutbildningen på Södertörns högskola för att ha breddat vår kunskap inom företagsekonomiska ämnen.

Tack!

Jacob Witt-Strömer & John Öman

Risk comes from not knowing what you're doing

- *Warren Buffett*

Abstract

Title: The investment process in service companies - a qualitative study of small Swedish service companies' investment process and their consideration of financial risk in investment decisions

Authors: Jacob Witt-Strömer and John Öman

Mentor: Ogi Chun

Subject: Business Administration C with specialization in finance - bachelor's thesis

Purpose: The aim of this thesis is to investigate whether there is an established investment process for small Swedish service companies, and to what extent they take financial risk into account when making investment decisions.

Theory: The theoretical frame of reference derives from previous research and theories of investment classification, investment processes and risk management in connection with investments.

Method and implementation: The study is based on a qualitative approach through semi-structured interviews with six knowledge-based service companies where the respondents hold positions within company management. A supplementary quantitative method from the companies' annual reports has been implemented. All the companies surveyed are small Swedish service companies.

Conclusion: The result shows that there is an investment process in all the companies surveyed, though it differs between them. The investments are relevant with the companies' business strategies. All the companies surveyed take great account of financial risk in investment decisions, mainly by caring for staff in order to retain the human capital in the company.

Keywords: investment, investment process, financial risk, service companies, human capital

Sammanfattning

Titel: Investeringsprocessen i tjänsteföretag - en kvalitativ studie om små svenska tjänsteföretags investeringsprocess och deras hänsyn till finansiell risk vid investeringsbeslut

Författare: Jacob Witt-Strömer och John Öman

Handledare: Ogi Chun

Ämne: Företagsekonomi C med inriktning mot finansiering - kandidatuppsats

Syfte: Studien syftar till att undersöka om det finns en fastställd investeringsprocess för små svenska tjänsteföretag, samt hur och till vilken grad de tar hänsyn till finansiell risk vid investeringsbeslut.

Teori: Den teoretiska referensramen härrör tidigare forskning och teorier om investeringsklassificering, investeringsprocesser och riskhantering i samband med investeringar.

Metod och genomförande: Studien utgår utifrån ett kvalitativt tillvägagångssätt genom semistrukturerade intervjuer med sex kunskapsbaserade tjänsteföretag där respondenterna innehar positioner inom företagsledningen. En kompletterande kvantitativ datainsamlingsmetod från företagens årsredovisningar har genomförts. Samtliga undersökta företag är små svenska tjänsteföretag med huvudsäte i Stockholm.

Slutsats: Studien finner att det i samtliga undersökta företag finns en investeringsprocess, men att den skiljer sig åt mellan företagen. Investeringarna går i linje med företagens verksamhetsstrategi. Samtliga undersökta företag tar stor hänsyn till finansiell risk vid investeringsbeslut, främst genom att vårda personal för att behålla humankapitalet i företaget.

Nyckelord: investering, investeringsprocess, finansiell risk, tjänsteföretag, humankapital

Innehållsförteckning

1.0 Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemdiskussion	5
1.3 Frågeställningar.....	7
1.4 Syfte	8
1.5 Avgränsning.....	8
2.0 Teoretisk referensram	9
2.1 Bakgrund om den teoretiska referensramen	9
2.2 Investeringsklassificering	9
2.3 Investeringsprocessen i företag.....	10
2.3.1 Investeringsprocessen	10
2.3.2 Den formella investeringsprocessen	11
2.3.3 Investeringsprocessen med hänsyn till risk.....	12
2.4 Finansiell risk.....	12
2.4.1 Riskhantering	12
2.4.2 Prospektteorin	13
2.4.3 Kontingensteorin.....	14
2.5 Nyckeltal	15
2.5.1 Soliditet	15
2.5.2 Vinstmarginal.....	15
3.0 Metod	16
3.1 Forskningsstrategi	16
3.2 Urval	17
3.3 Insamling av empiri	18
3.3.1 Pilotstudie	18
3.4 Intervjuguide.....	19
3.5 Studiens trovärdighet	20
3.6 Etiska överväganden	21
3.6.1 Samtyckeskrav	22
3.6.2 Anonymitet	23
3.6.3 Etiska kommittéer	23
3.7 Bakgrundsinformation om studerade företag.....	24
3.7.1 Företag 1	24
3.7.2 Företag 2	24
3.7.3 Företag 3	24
3.7.4 Företag 4	24
3.7.5 Företag 5	25
3.7.6 Företag 6	25

3.8 Generaliserbarhet	25
3.9 Undersökningens tillvägagångssätt.....	26
4.0 Empiri	27
4.1 Investeringsklassificering	28
4.2 Hur ser investeringsprocessen ut i små svenska tjänsteföretag?.....	29
4.3 Hur hanterar små svenska tjänsteföretag finansiell risk i samband med investeringsbeslut?	33
4.4 Finansiella data	36
4.4.1 Företag 1	37
4.4.2 Företag 2	37
4.4.3 Företag 3	38
4.4.4 Företag 4	38
4.4.5 Företag 5	39
4.4.6 Företag 6	39
5.0 Analys.....	40
5.1 Investeringsklassificering	40
5.2 Hur ser investeringsprocessen ut i små svenska tjänsteföretag?.....	41
5.3 Hur hanterar små svenska tjänsteföretag finansiell risk i samband med investeringsbeslut?	43
6.0 Slutsats	46
6.1 Investeringsklassificering	46
6.2 Hur ser investeringsprocessen ut i små svenska tjänsteföretag?.....	46
6.3 Hur hanterar små svenska tjänsteföretag finansiell risk i samband med investeringsbeslut?	47
7.0 Avslutning.....	48
7.1 Avslutande diskussion	48
7.2 Egna tankar	48
7.3 Kritik mot undersökningen	49
7.4 Förslag till fortsatt forskning	49
Källförteckning	50
Bilaga.....	55

1.0 Inledning

I det första kapitlet presenteras bakgrund i form av bakomliggande forskning, som sedan leder in på problemdiskussionen och slutligen studiens gap. Gapet leder i sin tur vidare till frågeställningar, syfte och avgränsning.

1.1 Bakgrund

Ordet investering tros härledas till latinets ord *investire*, som betyder “bekläda”. Likt många andra latinska ord tros *investire* härstamma från italienskan och ha betytt “att klä om sitt kapital och ge det en ny form” (Sandelin & Vilborg 2002). Det svenska ordet investering betyder per definition “någon form av uppoffring för att senare få inkomster eller andra fördelar” (Nationalencyklopedin u.å.).

En investering syftar till att företagets framtida mål och visioner blir förverkligade genom att använda sina resurser till investeringen, alltså till framtiden (Bergknut, Elmgren & Hentzel 1993). Investeringar är ofta kopplade till utveckling och förändringar av företagets verksamhet, och är därför nära relaterat till långsiktig planering (Högberg & Ljung 1996). Investeringen bör gå i linje med företagets resterande långsiktiga mål och verksamhetsplan (Bergknut, Elmgren & Hentzel 1993), eftersom det är fundamentalt för ett företags framgång att skapa sig fördelar gentemot sina konkurrenter (Nilsson & Persson 1996). Ofta förekommande motiv till företags investeringsbeslut är att expandera företagets verksamhet, att förnya utrustningen, att höja kvaliteten på företagets produkter och/eller tjänster, att öka företagets produktivitet samt att öka företagets försäljning (Högberg & Ljung 1996). För att kunna investera behöver företaget i många fall skaffa fram kapital, vilket gör att investeringen kopplas till företagets finansieringsverksamhet (Högberg & Ljung 1996).

Andersson (2004) menar att investeringar ofta är förknippade med osäkerhet och risk. Att förutse framtida risker och konsekvenser kan vara svårt (Högberg & Ljung 1996). För att minimera risken kan det vara lämpligt att beräkna investeringens framtida kassaflöde om investeringen är i anläggningstillgångar eller liknande (Etgar, Shtub & LeBlanc 1995). Fuerst (2006) menar dock att dagens grundläggande utbildning av finansieringsteori just handlar om framtida kassaflöden, men att ytterligare riskfaktorer bör tas i beaktning inför

investeringsbeslut. Kelly, Lawlor och Mulvey (2017) menar att företaget även bör ta hänsyn till eventuella kunders behov och perspektiv av investeringen. Att inte göra det kan innebära risken att företaget investerar i något som inte är lönsamt (Kelly, Lawlor & Mulvey 2017).

Definitionen av begreppet risk är att det behöver vara relaterat till att förlora någonting av värde (Olsen 1997). Som ett exempel lyfter författaren att om risken är att sättas i fattigdom så behöver den risken vara förknippad med att förlora ett större kapital (ibid). De huvudsakliga riskattributen vid investering är att avkastningen är lägre än förväntat, potentialen att förlora ett större kapital, investerarens känsla av kontroll samt investerarens grad av kännedom om investeringen (Olsen 1997). Finansiell risk är kopplat till ett företags finansiella verksamhet och de risker som kan uppkomma därigenom. De huvudsakliga målen med ett företags finansiella verksamhet är att överleva, vara konkurrenskraftigt, minimera kostnader och maximera intäkter (Hillier et al. 2016). Det kommer alltid att finnas en koppling mellan ett företags investeringar och finansiella risker, då företag förr eller senare kommer att hamna i en situation där de behöver ta ställning till investeringsalternativ som eventuellt kommer att innebära en finansiell risk för företaget. Företaget behöver därför utvärdera investeringarna i syfte att undvika finansiella risker, för att fortsättningsvis kunna skapa tillväxt för företaget (ibid).

Tjänsteföretag utgör den större delen av BNP i världens starkaste ekonomier. Tjänsteföretagens tillväxt är långsiktig, så de länder som vill konkurrera internationellt bör fokusera ytterligare på tjänsteföretagens tillväxt, samt lägga mer resurser på forskning och utbildning för att stötta densamma (Bitner & Brown 2008). Ostrom et al. (2010) menar att i merparten av världens starkaste ekonomier utgör tjänsteföretag över 70 procent av landets BNP. Inom det svenska näringslivet utgör tjänstproducerande företag 64 procent av det totala antalet företag (Statistiska Centralbyrån 2018).

I en studie gjord av Calcagnini och Iacobucci (1997) studerar de relationen mellan investeringar och dess osäkerhet vid finansiella beslut. De studerar både små och stora företag och gör antagandet att det bör råda stor skillnad i deras investeringsbeslut vid graden av osäkerhet, samt hur pass oåterkallelig investeringen är efter att den genomförts (Calcagnini & Iacobucci 1997). Författarna kom fram till att om osäkerhet råder gällande framtida räntor kopplade till investeringen så påverkar detta företagets investeringsbehov negativt (Calcagnini & Iacobucci

1997). Vidare finner Calcagnini och Iacobucci (1997) dock ingen korrelation mellan små och stora företag vid hantering av osäkerhet vid finansiella beslut.

En annan studie undersöker småföretags eventuella under- eller överinvesteringar i projekt (Danielson & Scott 2007). I studien används data från NFIB (National Federation of Independent Business) för att studera vad som kan ligga till grund för småföretagens under- och överinvesteringar. Författarna finner i sin studie att underinvestering, innebärande en försiktighet vid investering, är vanligare i småföretag där relationen mellan ägare och kontroll är mycket stark (Danielson & Scott 2007). När ett mindre företags ägar- och kontrollstruktur inte är lika centrerad i företaget tenderar företagen då istället att överinvestera, alltså att investera för mycket, vid investeringar. Desto mer central företagsstyrning innebär alltså att företagen är mer försiktiga med sina tillgångar vid nya investeringar för att undvika finansiella risker (ibid).

Vidare lyfter Andersson (2004) vilken påverkan osäkerhet har på investeringar vid större projekt. Författaren finner att det är av stor vikt att inte premiera vinstmaximering utan att ha tagit hänsyn till osäkerhetsfaktorer vid val av investeringar. Därför bör företag göra en noggrann rangordning av de olika investeringsalternativen innan beslut tas (Andersson 2004). Författaren lyfter även fyra osäkerhetsfaktorer som bör tas i beaktning vid beslutsfattande om potentiella investeringar. Den första faktorn är osäkerhet att avgränsa och finna samtliga beslutsalternativ. Den andra faktorn handlar om osäkerhet över de olika beslutsalternativens konsekvenser, och den tredje faktorn om osäkerhet i tilltro till det befintliga beslutsunderlaget. Den fjärde och sista osäkerhetsfaktorn berör osäkerhet vid värderingar av beslutsalternativet (Andersson 2004).

Andersson (2004) menar även att det är av vikt att ta in expertkunskap för rådgivning vid beslutsfattande av större investeringar då detta kan minimera osäkerheten, och därmed även risken, vid beslutsfattandet. Osäkerhet undersöks för att kunna eliminera negativa ekonomiska konsekvenser vid händelser som företaget vid investeringsbeslutet inte räknat med (Andersson 2004). Användandet av en känslighetsanalys samt att beräkna investeringens återbetalningstid genom pay-back-metoden kan även vara till hjälp vid eliminering av finansiell risk (Högberg & Ljung 1996).

En annan studie undersöker små- och medelstora tillverkande företags investeringar i förhållande till dess långsiktiga planering och verksamhetsstrategi, samt hur investeringarnas olika faser ser ut (Alpenberg & Karlsson 2005). Författarna lyfter att osäkerhetsfaktorer som företagets likviditet samt dess förmåga att kunna bära investeringen finansiellt i framtiden är av stor betydelse att det undersöks vid alla typer av investeringar (Alpenberg & Karlsson 2005). Företagets investeringsbedömning bör belysa investeringens påverkan på företaget, företagets finansiella förutsättningar för att kunna genomföra investeringen, samt hur pass nära investeringen ligger företagets verksamhet i övrigt (ibid). Författarna finner att det således blir viktigt för företagen att sätta tydliga riktlinjer, rutiner och kriterier när de utvärderar potentiella investeringsmöjligheter (Alpenberg & Karlsson 2005).

En ytterligare studie undersöker hur små tillverkande företag i Australien arbetar med riskbedömning vid olika typer av investeringar (Hasan 2013). Mindre företag har enligt författaren i regel mindre kapital att investera med, jämfört mot större företag i samma bransch. Därför är det av vikt att de mindre företagen utvärderar sina potentiella investeringar noga, med bland annat payback-metoden, för att sätta investeringens återbetalningstid i relation till företagets långsiktiga verksamhetsstrategi (ibid). Författaren nämner att metoderna IRR (Internal Rate of Return) och NPV (Net Present Value) är två mer sofistikerade metoder som företagen i studien använder sig av vid värderingen och budgeteringsprocessen av potentiella investeringar (Hasan 2013).

Alpenberg och Karlsson (2005) lyfter tre olika typer av risker som bör belysas vid investeringar: affärs-, teknologi- och finansiell risk. Affärsrisken handlar om att jämföra investeringen mot branschens riktning och utveckling. Teknologirisk innebär att utvärdera huruvida investeringen går i linje med dagens tekniska utveckling samt om den är relevant för företagets verksamhet. Den teknologiska risken innebär även att företag bör ta i beaktning att eventuellt investera i sådan tillgång som har fler användningsområden, i det fall företaget skulle ändra riktning i framtiden. Finansiell risk innebär att företaget bör utreda att investeringen inte belastar företaget för mycket ekonomiskt, utan att de kan bära den extra utgiften (ibid).

I en studie gjord av Saliba, Zammit och Azzopardi (2017) studeras faktorer som ökar effektiviteten i företag. Ökad effektivitet kan vara en faktor som leder till ökad konkurrenskraft mot andra företag inom samma bransch (Saliba, Zammit & Azzopardi 2017). Om produktionskostnaderna, som exempel, minskar och produktionsutrustningens flexibilitet ökar kan företaget tillverka ett större omfång av produkter och samtidigt minska sina tillverkningskostnader. Effektivisering kan enligt författarna således skapa en ekonomisk och konkurrensmässig fördel (Saliba, Zammit & Azzopardi 2017). Cheng et al. (2018) ger medhåll och menar att automatisering av tillverkningsprocessen kan leda till både materiella och immateriella fördelar. Författarna menar vidare att om tillverkande företag under en period investerar i att omvandla till en högre grad av automatisering kan detta leda till konkurrensfördelar som förbättrad produktkvalitet, minskade kostnader för produkten samt förbättrade förhållanden för personalen (Cheng et al. 2018).

1.2 Problemdiskussion

Tjänsteföretag bygger ofta på långvariga relationer mellan företaget och dess kunder. Tjänsteföretaget kan genom uppbyggandet av dessa relationer skapa en strategi som gör att kunden värdesätter företagets tjänst och service framför andra konkurrerande företag, och på så sätt skapa konkurrensfördelar (Grönroos 2015). Författaren lyfter fyra grundläggande typer av resurser för företaget att skapa ett lönsamt tjänstesystem:

1. personal, genom engagemang och attityd då detta kan ha stor betydelse för hur kunderna upplever företagets bemötande,
2. kunder, då dessa har ett stort inflytande då det är de som mottar tjänsten,
3. tid, då företagets spenderade tid på tjänsten behöver motsvara vad kunden betalat för, samt
4. teknologi, då den i de flesta fall bör vara anpassad efter konsumenter (Grönroos 2015).

Investeringar kan se annorlunda ut i tjänsteföretag jämfört mot tillverkande företag. Almega (2019) nämner i sin rapport att en nyckelfaktor för tjänsteföretag är att investeringarna ofta går i linje med kompetensutveckling i ny och befintlig personal, det vill säga humankapital. Investeringarna i humankapital är av värde för att tjänsteföretagen skall bibehålla sin kunskap och täcka upp eventuell brist på kompetens som kan uppkomma vid marknadsmässiga förändringar (Almega 2019). Maican och Orth (2018) lyfter vidare att investeringar i ny teknik

inte bara är central inom tillverkande företag, utan kan även vara en viktig del i utvecklingen för tjänsteföretag. Investeringar i humankapital kan innebära svårigheter i att mäta dess fysiska värde till skillnad mot en materiell tillgång (Maican & Orth 2018).

Bogdanowicz och Bailey (2002) menar att kunskap i allt större grad räknas som en immateriell tillgång i företag, för att kunna erbjuda en viss typ av tjänst eller spetskompetens. Eftersom kunskap har blivit en allt större del av tjänsteerbjudandet av dagens företag har det lett till ökad diskussion om svårigheter i att värdera kunskap som tillgång (Bogdanowicz & Bailey 2002). Kunskapen kan vara centrerad hos den anställda individen via dess utbildning och tidigare erfarenheter. Om den anställda väljer att byta arbetsplats tar då denne med sig en stor del av företagets kunskap, vilket då kan innebära en risk för företaget om de investerat i personen i fråga (Bogdanowicz & Bailey 2002).

Danielson och Scott (2007) och Andersson (2004) diskuterar risker som kan uppkomma vid investeringar hos tillverkande företag och hur investeringarna kan komma att påverkas av risker och osäkerhet. Calcagnini och Iacobucci (1997) studerade relationen mellan investeringar och dess osäkerhet, medan Danielson och Scott (2007) lyfter risken att över- och underinvestera vid investeringsbeslut. Andersson (2004) diskuterar vikten att ta hänsyn till osäkerhetsfaktorer inför investeringsbeslut. Maican och Orth (2018) menar dock att det finns svårigheter i värderingen av immateriella tillgångar, då investeringarna skiljer sig åt mellan tillverkande företag och tjänsteföretag. Almega (2019) menar att tjänsteföretag ofta investerar i humankapital, vilket kan försvåra värderingen av investeringar gentemot tjänsteföretag. Grönroos (2015) menar att en stor del av tjänsteföretagens verksamhet bygger på långsiktiga kundrelationer, vilket gör att personalen och dess kunskap blir en mycket viktig resurs hos tjänsteföretag för att vara konkurrenskraftiga. Bogdanowicz och Bailey (2002) är överens om att kunskapen som tillgång är svårvärderad, eftersom kunskapen finns på individnivå.

Tillverkande företag bör använda sig av riskeliminierande metoder som beräkning av pay-back-metoden (Högberg & Ljung 1996). Hasan (2013) lyfter även vikten för tillverkande företag att använda sig av pay-back-metoden, men belyser även andra finansiella beräkningsmodeller som NPV och IRR. Alpenberg och Karlsson (2005) menar att tillverkande företag bör ta investeringens påverkan kontra företagets finansiella ställning i beaktning inför investeringar samt använda sig av tydliga riktlinjer och struktur. Tillverkande företag kan dock även investera

i att effektivisera sina tillverkningsprocesser genom att automatisera (Saliba, Zammit & Azzopardi 2017; Cheng et al. 2018).

Tidigare forskning har påvisat att det finns olika metoder för att minimera finansiella risker vid investeringar för tillverkande företag i investeringsprocessen. Det vetenskapliga fältet är idag bristfälligt vad gäller investeringsprocessen och dess finansiella riskhantering för tjänsteföretag. Därför har forskarna ställt sig frågan hur investeringsprocessen ser ut för tjänsteföretag och hur de hanterar finansiella risker i samband med sina investeringar, samt att undersöka om det finns likheter och/eller skillnader i hur företagens investeringsprocesser ser ut och hur de förhåller sig till finansiell risk. Att en stor del av tillgångarna i tjänsteföretag är förankrad i företagens personal, som därför i huvudsak består av humankapital, finnes i tidigare forskning. Då tjänsteföretags tillgångar skiljer sig mot tillverkande företags tillgångar resulterar det således i svårigheter att beräkna investeringar i tjänsteföretag på samma sätt som i tillverkande företag, då det i tillverkande företag finns andra typer av specifik investeringskalkylering som kan tillämpas. Frågan hur risker kan identifieras och elimineras när humankapital som tillgång är svår att värdera anser forskarna därför återstår. Med bakgrund av detta ser forskarna en avsaknad i det vetenskapliga fältet vad gäller investeringsprocessen och finansiell riskhantering för tjänsteföretag. Forskarna frågar sig hur det för tjänsteföretag ser ut i praktiken och vilka metoder som används inför investeringsbeslut, om det finns några likheter och/eller skillnader mellan små svenska tjänsteföretags investeringsprocesser och finansiell riskhantering, och vad detta isåfall kan bero på.

För att studera detta har forskarna valt att först undersöka och få en klarhet i hur investeringsprocessen ser ut, och därefter undersökt tjänsteföretagens syn på finansiell risk inför investeringsbeslut. Att undersöka hur tjänsteföretag hanterar finansiell risk i samband med sina investeringsbeslut anser forskarna är av betydelse för tjänsteföretag då det inte är givet vilka parametrar dessa tar hänsyn till idag. Detta utmynnar i följande frågeställningar och syfte:

1.3 Frågeställningar

- Hur ser investeringsprocessen ut i små svenska tjänsteföretag?
- Hur hanterar små svenska tjänsteföretag finansiell risk i samband med investeringsbeslut?

1.4 Syfte

Studien jämför små svenska tjänsteföretags investeringsprocesser och hantering av finansiell risk. Syftet är att undersöka om det råder några likheter och/eller skillnader och vad detta kan ha för bakomliggande förklaring.

1.5 Avgränsning

Studien behandlar små svenska tjänsteföretag. Småföretag är företag som sysselsätter färre än 50 personer och har en årsomsättning och/eller balansomslutning under tio miljoner Euro per år (Europeiska Kommissionen 2015). Studien har även en geografisk avgränsning till små svenska tjänsteföretag baserade i Stockholm.

2.0 Teoretisk referensram

Det andra kapitlet går igenom bakomliggande teorier i form av en teoretisk referensram som kommer att användas genomgående under uppsatsen. Kapitlet är uppdelade i tre teoretiska delar där den första är investeringsklassificering, följt av investeringsprocessen och risk.

2.1 Bakgrund om den teoretiska referensramen

Teorikapitlet behandlar teorier som är nära relaterade till författarnas frågeställningar hur investeringsprocessen ser ut i små svenska tjänsteföretag, samt hur små svenska tjänsteföretag hanterar finansiell risk i samband med investeringsbeslut. Uppsatsens bakgrund och problemdiskussion lyfter forskning som har gjorts på tillverkande företag, och visar därmed avsaknaden på forskning kring tjänsteföretag. Då teorierna behandlar investeringsprocessen och risktagande i stort är de därmed fortsatt relevanta och applicerbara för undersökningen på små svenska tjänsteföretag.

2.2 Investeringsklassificering

Enligt Bergknut, Elmgren och Hentzel (1993) avstår företaget från användandet av ekonomiska resurser från dagen, till att använda dem i framtiden. Detta görs enligt författarna för att bygga upp företaget långsiktigt och därmed förhoppningsvis få en utdelning av investeringen i framtiden. Begreppet investering är brett då det innefattar flera olika typer av områden (Bergknut, Elmgren & Hentzel 1993). Några exempel på dessa är investeringar i produktion, marknadsföring, finansiella instrument och personal (Bergknut, Elmgren & Hentzel 1993).

Syftet till varför ett företag investerar kan variera. Författarna klassificerar ekonomiska investeringar som:

1. Expansionsinvestering
2. Desinvestering
3. Ersättningsinvestering
4. Rationaliseringsinvestering

Expansionsinvestering handlar om att företaget expanderar i t.ex. produktionskapacitet, inträde på nya marknader och liknande, och desinvestering innebär att agera tvärtemot expansionsinvesteringar. Ersättningsinvestering innebär ett utbyte utgången utrustning till liknande ny utrustning. Slutligen är investeringar som standardiserar och effektiviserar företaget benämnda som rationaliseringsinvesteringar (Bergknut, Elmgren & Hentzel 1993).

2.3 Investeringsprocessen i företag

Nedan följer tre teorier om investeringsprocessen i företag. Teorierna har olika steg i investeringsprocessen, varpå dessa skall jämföras i analysen med de studerade företagen.

2.3.1 Investeringsprocessen

Eftersom ett företags investering skall gå i linje med företagets verksamhetsstrategi behöver investeringen därför kopplas till långsiktig planering. Detta innebär att företagen noga behöver utvärdera sina investeringar så att de är relevanta och kopplas till resterande verksamhet. Detta kan göras genom att upprätta rutiner och system för planering, med syfte att säkerställa både långsiktig och kortsiktig beredskap inför oväntade händelser (Bergknut, Elmgren & Hentzel 1993). För att tillgodose detta delar författarna upp investeringsprocessen i fyra olika faser:

1. Orientering
2. Planering
3. Budget
4. Investering

Orienteringsfasen är ett första stadium där idéer och övergripande strategi utvecklas. Företaget skall här analysera sin omgivning i termer om företagets styrkor och svagheter, möjligheter och hot samt förändringar som kan vara kritiska på marknaden. Orienteringsfasen bör beröra ett tidsperspektiv om upp till tio år framåt (Bergknut, Elmgren & Hentzel 1993). Planeringsfasen berör ett tidsperspektiv om upp till fem år framåt. I planeringsfasen skall företaget fastställa en eller flera investeringar med bakgrund av den analys som tagits fram under orienteringsfasen. Den tredje fasen berör ett tidsperspektiv på ett år framåt och skall innehålla en detaljerad plan med operationella mål, för att utnyttja investeringsresurserna på ett effektivt sätt (Bergknut, Elmgren & Hentzel 1993). Den sista fasen, investeringsfasen, där företaget genomför

investeringen baserat på det företaget har arbetat fram i de tidigare faserna (Bergknut, Elmgren & Hentzel 1993).

2.3.2 Den formella investeringsprocessen

Fjertorp (2010) framhäver den formella investeringsprocessen i en modell baserad på åtta steg. Samtliga steg är baserade på tidigare forskning, och kan därav liknas vid en sammanställning av dessa. Investeringsprocessen består av åtta efter varandra efterföljande steg, uppdelade i två olika faser (Fjertorp 2010). Det första är planeringsfasen, steg ett till sex (1–6). Den andra är genomförandefasen, vilken är punkt sju (7). Faserna följs av utvärderingsprocessen på steg åtta (8). De olika stegen i investeringsprocessen är enligt författaren:

1. Precisering av målet för handlandet
2. Val av mått för måluppfyllelse
3. Sökande och precisering av handlingsalternativ
4. Kartläggning av alternativens konsekvenser
5. Värdering av alternativens konsekvenser
6. Beslut
7. Genomförande och kontroll av implementering
8. Utvärdering

Företaget skall först precisera målsättningen med investeringen. I vinstdrivande företag kan lönsamhet vara det drivande målet, men kan vara annorlunda i icke-vinstdrivande organisationer. Steg två (2) innebär att företaget skall bestämma ett typ av mått som kan visa när investeringen nått sin måluppfyllelse. Detta kan i vinstdrivande företag handla om krav på lönsamhet och liknande. Steg tre (3) handlar om att identifiera olika alternativ på investeringar, följt av steg fyra (4) där företaget skall identifiera investeringsalternativens olika konsekvenser följt av en värdering av dessa under steg fem (5). Under steg sex (6) tar företaget beslut om vilket investeringsalternativ som mest framgångsrikt kan uppfylla företagets målsättning, följt av att företaget genomför investeringen under steg sju (7). Det sista steget berör en utvärdering av investeringen, där företaget får svar på huruvida investeringen var lönsam eller inte (Fjertorp 2010).

2.3.3 Investeringsprocessen med hänsyn till risk

Clarke och Varma (1999) visar en modell som beskriver investeringsprocessen med stor hänsyn till risk vid beslut. Modellen består av fem (5) olika interna steg för att utvärdera risker i samband med investeringsalternativen (Clarke & Varma 1999).

1. Att söka efter möjligheter och hot
2. Avvägning
3. Riskstrategi
4. Planering av genomförande
5. Genomförande

Steg ett (1) innebär att söka efter eventuella möjligheter och hot som är förknippade med investeringsalternativen. I detta stadie identifieras dessa i företagets omkringliggande miljö. I steg två (2) väger företaget in risker i samband med investeringsalternativen och gör därefter en avvägning däremellan. Nästkommande steg (3) är upprättandet av en riskstrategi, följt av steg fyra (4) som i detalj planerar strategin för själva genomförandet av riskstrategin i det fall den skulle behöva tillämpas. Modellens femte (5) och sista steg innebär att företaget sätter sin investering i verket, där riskstrategierna bör vara väl tillämpade i företaget i det fall risken skulle uppstå (Clarke & Varma 1999).

2.4 Finansiell risk

Segelod (1991) menar att risk och osäkerhet inte betyder samma sak. Risk innebär enligt författaren att chansen för att risken skall inträffa kan estimeras, men att utfallet av investeringen inte är känd. Osäkerhet däremot är när varken utfallet eller chansen för risken att inträffa kan estimeras (Segelod 1991).

2.4.1 Riskhantering

Att ta hänsyn till risk är en viktig del av ett företags strategiska arbete. Ett gammalt ordspråk lyder "Ju större risk, desto större belöning", vilket också kan tolkas som "utan risk, ingen belöning" (Clarke & Varma 1999). Begreppen risk och investering hör ihop med företags strategiska tillväxtmål. Vid investeringar behöver företaget avgöra vilken grad av risk de bör förhålla sig till. Risken bör gå i linje med företagets övriga verksamhet och investeringens karaktär. Investeringen bör vara förknippad med antingen:

- en förbättrad finansiell ställning,
- en framflyttning av företagets strategiska position,
- ett förbättrat rykte, och/eller
- att säkerställa företagets säkerhet på marknaden (Clarke & Varma 1999).

Om företaget upplever en försämrad finansiell ställning kan de motverka den genom att investera strategiskt i vad som behövs för att förbättra företagets ekonomi. Dessa investeringar kan på sikt ge företaget ett uppsving och därför rädda upp dem från en nedåtgående trend. Vidare kan företaget investera med bakgrund av behovet att strategiskt ändra företagets position på marknaden. Sådana typer av investeringar kan som exempel beröra ökad marknadsföring för att företaget skall få ökade marknadsandelar och därmed större konkurrensfördel. För att motverka en nedåtgående trend i form av företagets rykte kan det enligt Clarke och Varma (1999) finnas ett behov av sådana typer av investeringar för att motverka detta. Investeringar kan också, enligt författarna, genomföras för att säkerställa att företagets nuvarande position på marknaden säkerställs (Clarke & Varma 1999).

2.4.2 Prospektteorin

År 1979 visade Kahneman och Tversky en ny teori som hade utvecklats utifrån den tidigare nyttoteorin. Teorin, som fick namnet prospektteorin, är en modell som förklarar hur olika risker tas vid beslutsfattande. Prospektteorin handlar om att det negativa värdet av en förlust är större än det positiva värdet av en vinst (Kahneman & Tversky 1979). I prospektteorin, till skillnad från nyttoteorin, ses risken vid beslutsfattandet på ett mer realistiskt sätt då perspektivet på risken ses från beslutsfattarens syn och inte bara på investeringens intjäningsförmåga eller risker relaterat till denna, vilket i nyttoteorin varit det tidigare perspektivet. Prospektteorin delar in beslutsfattandet i två olika faser vad gäller att identifiera risker, redigeringsfasen och utvärderingsfasen (Kahneman & Tversky 1979). Den första fasen, redigeringsfasen, består av en förberedande analys på en mer grundlig nivå, där de olika alternativen analyseras. Här ges ofta en lättare översikt på alternativen som analyseras genom att beslutsfattaren formar och grupperar de olika beslutsproblemen.

I den andra fasen, utvärderingsfasen, görs en mer djupgående utvärdering av de alternativ som har analyserats och tagits vidare från redigeringsfasen. I slutskedet väljer beslutsfattaren det alternativ som genererar störst värde för företaget, det vill säga störst nytta (Kahneman &

Tversky 1979). En viktig skillnad mellan nyttoteorin och prospektteorin är att i prospektteorin värderar den beslutsfattande individen värdet av beslutet istället för att premiera olika sannolikhetstal. Kahneman och Tversky (1979) menar alltså att nyttan i ett utfall bestäms av beslutsfattarens referenspunkt av vad nytta är för den som fattar beslutet. Nyttan behöver därför inte vara ekonomisk utan kan vara i den form som beslutsfattaren känner gynnar företaget mest (Kahneman & Tversky 1979).

2.4.3 Kontingensteorin

Kontingensteorin handlar om att det vid beslutsfattande uppstår situationer där utfallet av beslutet kommer vara okänt. Det är en risk som påverkar alla olika företag, oavsett storlek eller bransch (Donaldson 2001). Anledningen till detta är att det finns flera olika interna eller externa faktorer som har en påverkan på företaget. De interna kan vara till exempel företagets personal eller arbetsmiljön (Donaldson 2001). De externa faktorerna kan vara olika konjunkturlägen, räntor, politik eller konkurrenter (Donaldson 2001). För att ett företag skall utvecklas och hålla sig konkurrenskraftigt är det viktigt att företaget tar hänsyn till dessa interna och externa faktorer. Dessa påverkar företagets effektivitet och hur de kommer klara sig i framtiden.

De olika riskerna förändras över tiden och har olika samband mellan faktorerna. Riskerna inom kontingensteorin är alltså de olika faktorer som påverkar företaget. Det är viktigt att företagen kan ställa om och möta dessa interna och externa faktorer och vända dessa till en positiv utveckling utifrån företagets behov. För att den positiva utvecklingen skall uppstå behöver faktorerna få ett positivt samband mellan varandra. Blir utvecklingen istället negativ kommer en förändring i företaget att leda till en stagnation i utvecklingen (Donaldson 2001). Kontingensteorin används därför i uppsatsen för att undersöka vilka olika typer av faktorer som företagen tar hänsyn till när de skall investera.

2.5 Nyckeltal

Nyckeltal används som mått för att mäta företags olika status i förhållande till dess verksamhet. Det finns flera olika typer av nyckeltal med olika användningsområden och kan ge en bild av om företagets verksamhet historiskt och i dagsläget har varit lönsamt eller inte (Fortnox u.å.). Det går sällan att använda enbart ett nyckeltal, vilket innebär att olika nyckeltal lämpar sig bättre i olika situationer och branscher än andra nyckeltal (PwC 2015).

2.5.1 Soliditet

Nyckeltalet soliditet används som ett mått för att mäta hur stor andel av företagets totala tillgångar och skulder som kan finansieras med hjälp av företagets eget kapital. Soliditet ger således en bild av hur pass god långsiktig betalningsförmåga företaget har (Visma u.å.). Bolagsskatten för räkenskapsår 2017 och 2018 var 22 procent. Bolagsskatten sänktes till 21,4% för räkenskapsår 2019 (Björn Lundén 2019).

Justerat eget kapital = Eget kapital + ((1-bolagsskattesatsen)*obeskattade reserver)

Soliditet (%) = Justerat eget kapital / Totalt kapital

2.5.2 Vinstmarginal

Nyckeltalet vinstmarginal används som ett mått för att mäta lönsamheten i ett företag. Vinstmarginalen visar vinsten i relation till företagets omsättning. Vinstmarginalen kan användas vid analyser av företaget för att se hur pass väl det står sig mot konkurrerande företag i samma bransch (Visma 2018). Vinstmarginalen tar ingen hänsyn till varken företagets finansiering eller belåningsgrad, vilket försvårar att enbart mäta lönsamheten i företaget via vinstmarginalen. Vinstmarginalen kan då istället användas som ett mått mot konkurrerande företag och/eller hela branscher (PwC 2018).

Vinstmarginal (%) = Resultat före finansiella kostnader / Nettoomsättning

3.0 Metod

Det tredje kapitlet berör den metod som forskarna har använt vid insamlingen av empiriska data och ger en bakgrund och förklaring till varför studien är disponerad på det sätt som den är uppbyggd. Kapitlet inleds med forskningsstrategi, urval och insamling av empiri, och avslutas med en presentation av samtliga studerade företag och undersökningens tillvägagångssätt.

3.1 Forskningsstrategi

Denna studie utgår utifrån en kvalitativ forskningsstrategi för att studera uppsatsens frågeställningar hur små svenska tjänsteföretags investeringsprocesser ser ut samt i hur de tar hänsyn till finansiell risk vid investeringsbeslut. Forskarna har valt att utgå utifrån en kvalitativ forskningsstrategi då den är centrerad kring ord och visuella bilder som analysenhet vid tolkning av studiens empiriska data. Kvalitativ forskningsstrategi är ofta förknippad med fallstudier som forskningsmetod där intervjuerna med respondenter utgör en tolkning av den verklighet som föreligger hos de undersökta respondenterna, samt en möjlighet att kunna studera fallet närmare än vid en surveyundersökning (Denscombe 2018). Forskarna finner därför den kvalitativa forskningsstrategin som mest tillämpbar för att få en fördjupad förståelse i ämnet.

Kvalitativ forskningsstrategi är mångfasetterad i den mening att det råder svårigheter att beskriva den kortfattat. Yin (2013) menar att den kvalitativa forskningsstrategin kan delas upp i fem karaktäriserande delar. Den kvalitativa forskningsstrategin karaktäriseras av Yin (2013) som att den:

1. studerar den mening som kan tillskrivas människors liv under verkliga förhållanden,
2. återger de människors åsikter och synsätt som ingår i studien,
3. täcker in de sammanhang och omständigheter människor lever i,
4. ger insikter om rådande eller framväxande begrepp som kan förklara mänskligt socialt beteende, samt
5. strävar efter att använda många källor i stället för en enda typ av belegg.

Den deduktiva logiken ligger till grund för denna uppsats då forskarna ämnar applicera tidigare teorier i undersökningen för att se hur dessa tillämpar sig på tjänsteföretag. Deduktiv logik i fallstudier används för att testa tidigare teorier och analysera dessa med studiens resultat (Denscombe 2018). Vidare lyfter Yin (2018) att kvalitativ forskningsstrategi är väl tillämpbar för semistrukturerade intervjuer då undersökningen ämnar få en djupare förståelse kring företagslivet. Detta har medfört att forskarna anser att den kvalitativa forskningsstrategin lämpar sig väl och är ett naturligt angreppssätt för studien.

Som ett kompletterande element används kvantitativ datainsamling från företagens årsredovisningar under ett treårsperspektiv i syfte att jämföra med den kvalitativa data som inhämtats. Att använda data som ”förekommer naturligt” kan vara till fördel till en kvalitativ datainsamling för att frångå forskarens egna tolkningar (Silverman 2010). Denscombe (2018) menar att en av de vanligaste förekommande metodkombinationerna är just kombinationen av kvalitativ och kvantitativ forskningsstrategi. Metodkombinationen möjliggör en bredare analys och tolkning av studiens resultat. Den kvalitativa delen av studien kan således fördjupas med hjälp av kvantitativa data för att sikta mot en större träffsäkerhet, en kompletterande bild samt en möjlighet att utveckla analysen (Denscombe 2018).

3.2 Urval

Forskarna har avgränsat undersökningen till små svenska tjänsteföretag, samt gjort en geografisk avgränsning till företag baserade i Stockholm. Denscombe (2018) menar att det ofta är svårt att undersöka hela populationen, vilket betyder att fokus bör hamna på en del av den. Baserat på detta har forskarna valt att göra en geografisk avgränsning till små tjänsteföretag med säte i Stockholm.

Faktorer som tid, åtkomst och kostnader kan vara trånga sektorer, vilket kan vara en bakomliggande faktor till att ett urval behöver göras (Holme & Solvang 1997). Forskarna har i denna studie tillämpat ett avsiktligt urval där de undersökta företagen utsetts med bakgrund till mån av tid, tillgänglighet samt företagets relevans till undersökningens frågeställningar. Forskarna har med bakgrund till den tid som funnits tillgänglig för uppsatsen lyckats finna sex kunskapsbaserade tjänsteföretag som möter de krav som ställs på omsättning och antal anställda för småföretag. Denna studie ämnar skapa en djupare förståelse för investeringsprocessen och dess hänsyn till finansiell risk i samband med investeringsbeslut i små svenska tjänsteföretag.

Det är därför av stor relevans att författarna till denna uppsats intervjuar de personer som är ansvariga för investeringsprocessen i de undersökta företagen, varpå företag där författarna har fått möjlighet att intervjuar dessa respondenter har valts. Yin (2013) menar att syftet med ett avsiktligt urval är att respondenterna samt datainsamlingsenheterna skall baseras på dess relevans till studien. Forskarna har valt ut sex små svenska kunskapsbaserade tjänsteföretag med respondenter som innehar positioner i företagsledningen. Vidare diskuterar Yin (2013) att respondenterna även kan vara sådana som kan ge motstridiga data.

3.3 Insamling av empiri

Intervjuer är en vanlig insamlingsmetod när forskare ämnar ta del av utvecklad information från en respondent (Merriam & Nilsson 1994). Yin (2013) menar att intervjuer kan delas upp i två huvudkategorier: strukturerade intervjuer och kvalitativa intervjuer. De strukturerade intervjuerna utgår utifrån ett fast frågeschema och de kvalitativa intervjuerna tenderar att vara mer öppna, utan ett fast manus (Yin 2013). Alvehus (2019) lyfter en variant av den strukturerade intervjuformen, den semistrukturerade intervjun, som möjliggör för intervjuaren att gå utanför intervjufrågornas ramverk. Frågorna kan bestå av bredare teman som nav för intervjun och följdfrågor kan ställas därefter, för att kunna precisera och öka förståelsen för vad respondenten menar (Alvehus 2019; Frankfort-Nachimas, Nachimas & DeWaard 2015). Denscombe (2018) menar att följdfrågorna bör ha en utvecklande anknytning till det respondenten svarat på, för att kunna få mer nyanserade svar för en vidare tolkning av resultaten. Forskarna anser den semistrukturerade intervjun som den mest tillämpbara insamlingsmetoden för studiens ändamål för att bredare kunna tolka respondenternas svar. Den kvantitativa datainsamlingen har genomförts genom att forskarna har tagit del av de undersökta företagens årsredovisningar från räkenskapsåren 2017, 2018 och 2019. Forskarna har utifrån årsredovisningarna beräknat företagets soliditet och vinstmarginal för respektive år.

3.3.1 Pilotstudie

Innan undersökningen genomfördes så tillämpades en pilotstudie med syfte att undersöka huruvida intervjufrågorna uppfattades i likhet med forskarnas mening, för att undersökningen i stort skulle bli så bra som möjligt. Pilotstudier testar hur väl en forskningsmetod fungerar i praktiken, alltså hur pass lämpligt det är som forskningsverktyg och vilka eventuella förbättringar som kan göras (Repstad 2007). Om en genomförd pilotstudie gett goda resultat kan detta liknas med att forskaren har fått en försäkran om att den skarpa studien kommer att

kunna genomföras och därigenom har kunnat eliminera faktorer som skulle kunna ha lett till stora problem för undersökningen (Denscombe 2018). Pilotstudiens resultat ledde till att forskarna valde att lägga till en lista med begreppsdefinitioner i intervjuguiden som respondenten tagit del av innan intervjuens påbörjande. Forskarna såg även över vissa intervjufrågor som de behövt förklara för respondenterna under pilotstudien och formulerade om dessa för att öka tydligheten. Under pilotstudien fann forskarna en likhet mellan samtliga respondenter i en fråga. Denna formulerades då om till en mer öppen frågeställning för att säkerställa att intervjufrågan skulle ge ett mer utvecklande svar. Forskarna upptäckte även under pilotstudien att intervjufrågorna saknade viss logik i den ordning de var ställda. Med bakgrund till detta omorganiserade forskarna några av intervjufrågornas ordningsföljd för att skapa en tydligare röd tråd genom intervjufrågorna.

3.4 Intervjuguide

En intervjuguide kan med fördel användas vid en semistrukturerad intervju. Intervjuguiden skall utformas på det sätt att den delas upp i teman som intervjufrågorna utformas efter (Repstad 2007). Intervjufrågorna i studien är tematiskt uppdelade där samtliga intervjufrågor inom samma tema efterföljs varandra. Detta dels med bakgrund av att respondenten skall ha lätt att följa med i intervjun och inte uppfatta den som allt för ostrukturerad, men även för att forskarna skall kunna säkerställa att samtliga intervjufrågor ställs med efterföljande relevans till varandra. Frågorna är även ställda enligt intervjuguiden för att underlätta transkriberingen. Repstad (2007) menar att frågeföljden i en semistrukturerad intervju inte behöver ställas i en systematisk ordning, utan lämnar utrymme för omorganisering under intervjuens gång.

Bryman och Bell (2017) menar även att intervjuaren kan överlämna intervjuguiden till respondenten inför intervjun för att stärka tillförlitligheten. Författarna har därför innan varje intervju överlämnat intervjuguiden till respondenten för att säkerställa att denne får en bra förståelse över intervjuens tematiska indelning och syfte. Intervjuguiden består av 20 frågor indelade i tre teman: (1) investeringsklassificering, (2) investeringsprocessen samt (3) finansiell risk. Intervjuguidens tre teman är baserade på den för studien bakomliggande teorin, vilket går i linje med Denscombes (2018) resonemang om deduktiv teori. Detta ökar möjligheten att studiens frågeställningar blir besvarade, samt att på ett naturligt sätt kunna applicera befintlig teori till intervjufrågorna och studiens analytiska del.

3.5 Studiens trovärdighet

Processen för kvalitativ forskningsstrategi inleds med att först undersöka generella frågeställningar för att komma fram till relevanta forskningsfrågor för studien, följt av att respondenterna och platserna för intervjuerna skall vara av relevans. Forskarna har med bakgrund till tidigare teori och studiens frågeställningar arbetat fram en intervjuguide för att skapa relevanta forskningsfrågor. Platsen för intervjuerna har på grund av covid-19, och därmed med hänsynstagande till respondenterna, valts att hållas digitalt via videolänk.

I nästkommande steg skall insamling och tolkning av empiriska data genomföras, för att sedan fokusera på eventuella olikheter i menings- och begreppstolkningar. Forskarna har innan insamlingen av empiriska data arbetat för att minimera olika menings- och begreppstolkningar genom att ha en förtydligande dialog med respondenten innan intervjuens påbörjande. Som ett slutgiltigt steg tillkännages rapporten med dess resultat och slutsatser till respondenterna.

Reliabilitet och validitet är begrepp som är kopplade till kvaliteten på en undersökning och avser mäta densamma. En kvalitativ studies trovärdighet är inte lika enkel att avgöra på samma sätt som för kvantitativ forskning, då det råder svårigheter i att upprepa undersökningen på samma sätt (Denscombe 2018). För att öka trovärdigheten har forskarna förmedlat resultaten av studien till de deltagande respondenterna i syfte att höja respondentvalideringen. Respondentvalidering är ett säkerställande där forskarna kan återvända till respondenterna med deras svar, för att säkerställa att dessa har uppfattats och tolkats korrekt enligt respondenternas mening (Denscombe 2018). Författaren lyfter även begreppsvaliditet som kan användas vid insamling av data på det sätt att den skall tolkas lika av forskarna och respondenterna (Denscombe 2018). En ytterligare kvalitetshöjande åtgärd som har tillämpats i studien är metodkombinationen mellan kvalitativ och kvantitativ datainsamling för att stärka de resultat som framkommer i studien. För att öka begreppsvaliditeten har forskarna innan intervjun förklarat begrepp som ingår i intervjufrågorna, samt gett respondenten en chans att ställa frågor innan intervjun påbörjats. Begreppsdefinitionen hittas i bilagan intervjuguide. Under studiens process har forskarna varit noga med att bibehålla en objektiv ståndpunkt och synvinkel. Denscombe (2018) lyfter att detta är av stor vikt för att forskarens värderingar inte avgörande påverkar undersökningen på ett missvisande sätt. Frågan huruvida en identisk studie vid ett annat tillfälle skulle generera samma resultat eller ej är av relevans för trovärdigheten. Författaren menar att en kvalitativ forskningsstrategi får konsekvenser för forskarnas objektivitet då det är oundvikligt att undvika forskarnas egna tolkningar i studien (Denscombe

2018). Replikerbarhet är ett begrepp som innebär hur pass liknande resultat en ytterligare studie skulle ha om den genomfördes på ett liknande sätt. I en studie där det deltar ett stort antal respondenter gör det möjligt att jämföra hur pass lika resultaten är vid en annan studie med ett storskaligt respondentantal. Replikerbarheten är således ett begrepp som är mer tillämbart i kvantitativ forskning än i kvalitativ forskning (Hofstede, Hofstede & Minkov 2012). Forskarna är således medvetna om att det råder stor sannolikhet att en liknande studie vid ett annat tillfälle inte skulle ge ett identiskt resultat.

3.6 Etiska överväganden

Vid studier finns en samhällsförväntan på forskare att genomföra undersökningen med ett etiskt korrekt förhållningssätt (Denscombe 2018). De etiska förhållningssätten har sett liknande ut under de senare årtiondena och har sedan dess blivit ett mer samhällsdebatterat ämne, men forskare har ibland olika förhållningssätt till etiska frågor (Berg & Lune 2017). Eventuella övertramp tenderar att förknippas med forskningsmetoder som dolda observationer, alltså när respondenten inte får tillräckligt eller missvisande information. Forskarna har med bakgrund till detta tillämpat stor noggrannhet med att förklara studiens syfte för respondenten, samt varit noga med att utgå utifrån ett etiskt tankesätt under hela studiens gång. Detta har forskarna gjort genom att tillämpa etiska riktlinjer från både tidigare metodforskning och från Södertörns högskola.

Vid forskning finns det ett flertal grundläggande etiska principer som skall bli uppnådda. En viktig etisk princip är att skydda respondenternas intressen. En huvudregel är att respondenten inte skall ha det sämre ställt i något avseende efter att den deltagit i en studie än vad den hade innan (Denscombe 2018). Forskarna har resonerat att behandla individerna med så stor transparens och öppenhet som möjligt för att säkerställa att de etiska principerna blir uppfyllda. Ytterligare etiska principer innebär att det av respondenten har avlagts samtycke, samt att deltagandet i studien sker frivilligt. Forskningen skall inte bedrivas på sådant sätt att den inskränker på respondentens integritet, samt att den skall följa rådande nationell lagstiftning (ibid).

Ett sätt att skydda respondenternas intressen är att en oberoende tredje part, i vissa fall en fokusgrupp, granskar forskningen för att säkerställa att de etiska utgångspunkterna inte har brutits. Fokusgruppen kan således få inblick i hur undersökningen planeras att gå tillväga och

kan ge respons om undersökningen genomförs med konfidentiell information, behandlar känsliga ämnen, sårbara grupper och liknande (Denscombe 2018). Därför har forskarna presenterat studiens tillvägagångssätt för en grupp andra forskare och diskuterat frågan i syfte att få deras perspektiv på det för att undvika att etiska utgångspunkter inte upprätthålls. Huvudsyftet med de etiska frågeställningarna är att respondenterna inte skall ta skada av deras deltagande i studien (ibid). Forskarna har med bakgrund till detta resonemang varit noga med att skapa förutsättningar så att skada inte åsamkas.

3.6.1 Samtyckeskrav

En potentiell respondent behöver få så mycket information som möjligt om studiens syfte, mål och tillvägagångssätt för att kunna avgöra om de vill ge ett godkännande till sin medverkan eller inte (Denscombe 2018). Forskarna har därför lagt stor vikt vid att tillgodose respondenterna med information gällande hela intervjuprocessen för att säkerställa att samtycke finns att delta i studien från respondenternas sida. Denscombe (2018) menar att det är av stor vikt att delge respondenterna tillräckligt med information så att de kan ta ett välgrundat beslut. Forskarna har därför fokuserat på att delge respondenterna tillräckligt med information samt ge utrymme för respondenterna att ställa frågor om intervjuprocessens förfarande innan intervjun startar, för att säkerställa att samtyckeskravet efterföljs. Denscombe (2018) menar fortsättningsvis att följande information bör framgå för respondenten:

- varför respondenten valts för att delta i studien,
- vad deltagaren kommer att åta sig för uppgifter,
- tiden för deltagandet, samt
- eventuella fördelar och/eller konsekvenser som deltagandet i undersökningen kan medföra.

Denscombe (2018) menar att respondenterna även bör delges kortfattad information om undersökningens syfte, hur den genomförs, eventuella finansiärer samt forskarnas prognostiserade utfall av studien. Samtycke är således kopplat till att minimera risken att åsamka skada för respondenten (Denscombe 2018). Forskarna har innan intervjuerna påbörjats delgett respondenterna ovanstående information för att ytterligare kunna säkerställa att forskarna fått respondenternas samtycke och fulla förståelse för vad ett deltagande i studien kommer att innebära för respondenten för att minimera risken att respondenten skadas på något sätt. Detta finnes i intervjuguiden som bilaga. Försiktighetsåtgärder kan vara extra nödvändigt

om forskningen rör sådan information och/eller respondenter som kan uppfattas som känsliga av olika slag (ibid). Ett av dessa kan vara då respondenten sitter på en känslig position, för att undvika att informationen sprids och blir till respondentens nackdel. Forskarna har klargjort för respondenterna att direkta citat förekommer, men att deras medverkan är anonym.

3.6.2 Anonymitet

Det kan finnas svårigheter att avgöra vid vilket tillfälle som identifierbarhet innebär en risk. Denscombe (2018) menar att ett övervägande bör göras för att undersöka huruvida det är nödvändigt för studien att ha identifierbara respondenter. Eftersom forskarna inte anser det nödvändigt att respondenterna är identifierbara, samt att anonymitet har lagts som önskemål från flera respondenter, har forskarna tagit beslutet att anonymisera samtliga deltagare i studien.

Anonymitet möjliggör mer tillämpade etiska principer, och ger således respondenterna större utrymme att uttrycka sina åsikter, vilket forskarna anser är av stor vikt för att kunna samla in så mycket data som möjligt. Anonymitet skyddar i värsta fall även respondenten från uppsägning eller andra konsekvenser från arbetsgivaren, samt skyddar mot att eventuell konfidentiell information som företaget vill behålla inte kommer ut till allmänheten. Anonymisering är ett verktyg för att tillgodose att respondenternas intressen upprätthålls (Denscombe 2018).

3.6.3 Etiska kommittéer

Högre lärosäten, som högskolor och universitet, formulerar ofta egna råd och riktlinjer för etiska frågeställningar. Riktlinjerna baseras ofta på formuleringar gjorda av professionella organisationer och behandlar vad som kan anses korrekt ur etisk synpunkt vid utförande av forskning vid lärosätet (Bryman & Bell 2017). I vissa fall krävs det att forskningens planeringsfas granskas av en etikprövningsnämnd för att säkerställa att den sker på ett etiskt korrekt sätt (Denscombe 2018). Forskarna har med bakgrund av resonemangen om etik samt Södertörns högskolas etiska riktlinjer om behandling av personuppgifter vid studentuppsatser gjort valet att anonymisera samtliga respondenter (Södertörns högskola 2020). Detta för att säkerställa att respondenternas medverkan sker på ett etiskt korrekt sätt, att Södertörns högskolas etiska riktlinjer följs samt att ge respondenterna utrymme att svara utan att behöva ta ställning till eventuella framtida konsekvenser.

3.7 Bakgrundsinformation om studerade företag

Nedan följer kortfattad bakgrundsinformation om varje studerat företag. Denna information ämnar ge läsaren en bakgrundsbild av företagens verksamhet, hur länge företagen har varit verksamma och deras storlek i form av omsättning och antal anställda. Samtliga siffror är tagna från företagets årsbokslut för verksamhetsår 2019.

3.7.1 Företag 1

Företag 1 är en advokatbyrå som inriktar sig mot miljöfrågor. Företaget arbetar främst med olika tillstånd och omprövningar som berör miljölagstiftning. Företag 1 grundades år 1909 och hade år 2019 en omsättning på ca 20,9 miljoner kronor med 11 anställda. Intervjun hölls med företagets verkställande direktör.

3.7.2 Företag 2

Företag 2 är en advokatbyrå som inriktar sig mot brottmål. För att vara så specialiserad som möjligt så arbetar företaget bara med brottmål och inga andra ärenden. Företag 2 grundades år 2004 och hade år 2019 en omsättning på ca 1,9 miljoner kronor med 1 anställd. Intervjun hölls med företagets verkställande direktör.

3.7.3 Företag 3

Företag 3 är ett redovisningsföretag som stöttar mindre företag med redovisningstjänster. Företag 3 tillhandahåller även tjänsten som rådgivande part till sina kunder. Företag 3 grundades år 2016 och hade år 2019 en omsättning på drygt 17,4 miljoner kronor med 14 anställda. Intervjun hölls med företagets verkställande direktör.

3.7.4 Företag 4

Företag 4 är ett redovisningsföretag som tillhandahåller konsulttjänster inom ekonomi genom outsourcing. Företag 4 grundades år 2003 och hade år 2019 en omsättning på drygt 23,1 miljoner kronor med 22 anställda. Intervjun hölls med företagets tidigare HR-chef och verksam i företagsledningen till och med år 2019, som nu är verkställande direktör för ett nystartat företag inom samma koncern från år 2020.

3.7.5 Företag 5

Företag 5 är ett tekniklösningsföretag som levererar olika typer av molnbaserade paketlösningar inom it, telekom och video till företag. Företag 5 arbetar mycket med service där kunden får en teknisk kontakt som finns till för att alla tekniska bitar skall fungera så smidigt som möjligt både innan, under och efter leveransen av tjänsten. Företag 5 grundades år 1989 och var vilande fram till år 2015 då verksamheten togs upp igen men ändrade verksamhet. Företag 5 hade år 2019 en omsättning på drygt 43,9 miljoner kronor med 8 anställda. Intervjun hölls med företagets verkställande direktör.

3.7.6 Företag 6

Företag 6 är ett marknadsföringsföretag som levererar paketerade digitala lösningar till små och medelstora företag. Genom att utveckla företags hemsidor, sociala medier och skapa digitalt innehåll som lockar kunder till företagen. Företag 6 grundades år 2019 och hade samma år en omsättning på ca 1,5 miljoner kronor med 2 anställda, som år 2020 hade ökat till 5 anställda. Intervjun hölls med företagets verkställande direktör.

3.8 Generaliserbarhet

Trovärdigheten i kvalitativ forskning har en tendens att vara svårbedömd då forskningen ofta består av ett mindre antal respondenter än vad kvantitativ forskning gör (Denscombe 2018). Eftersom denna undersökning har ett antal av sex respondenter anser forskarna att det är av stor vikt att diskutera undersökningens generaliserbarhet. Då generaliserbarheten är en viktig faktor vad gäller trovärdighet har forskarna lagt extra stor tyngd på detta.

Generaliserbarhet inom kvalitativ forskning är ett begrepp som är svårt att användas rättvist. Frågan om det är möjligt att generalisera en undersökning med ett mindre antal respondenter har länge varit diskuterad (Denscombe 2018). Författaren menar att det då krävs ett annat sätt att se på generaliserbarheten. Istället för att tänka i vilken utsträckning som resultatet kan finnas i en annan undersökning är det istället av vikt att se vidare hur överförbarheten på upptäckterna i undersökningen går att använda vid jämförelser med liknande undersökningar (Denscombe 2018). Överförbarheten grundar sig i att oavsett om de olika undersökningarna till viss mån är unika, så går det att samla ihop undersökningarna i olika typer av kategorier. Överförbarheten av resultatet från studien påverkas därför till stor del av fallet som går att jämföra med andra undersökningar av samma typ. Därför är det av stor vikt att när undersökningen presenteras så skall författarna presentera så mycket information som möjligt om hur själva undersökningen

har gått till. På så sätt kan forskare för liknande studier hitta samband i tillvägagångssättet och se om det är relevant till deras specifika undersökning (Denscombe 2018).

3.9 Undersökningens tillvägagångssätt

Innan undersökningens genomförande kontaktades respondenterna via telefon eller e-post för att därefter boka in en passande tid för intervjun för de respondenter som var intresserade att delta i studien. Intervjuerna hölls via videolänk, med bakgrund till svårigheter att träffas fysiskt på grund av den rådande pandemin. Forskarna informerade även respondenterna om syftet med studien, samt att det inspelade materialet endast skulle användas till forskarnas uppsats, och raderas så fort intervjuerna blivit transkriberade. Respondenterna fick även ta del av en lista med begrepp, samt fick möjlighet att ställa frågor innan intervjun påbörjades. Intervjuerna pågick mellan 30–40 minuter. När intervjuerna avslutats så påbörjades en transkriberingsprocess där forskarna lyssnade på det inspelade materialet och skrev ner samtliga svar kopplade till intervjufrågorna. Transkribering är en tidskrävande process som kräver stor noggrannhet (Denscombe 2018). Efter att samtliga transkriberingar genomförts så jämfördes respondenternas svar med varandra för varje separat fråga för att undersöka om det råder, och isåfall vilka, skillnader och likheter mellan respondenterna. När forskarna funnit dessa likheter och skillnader gjordes valet av vilka utdrag från respondenternas svar som skulle redovisas i uppsatsen. Som en kompletterande datainsamlingsmetod samlades utvalda siffror från företagets årsredovisningar in med en ambition att jämföra respondenternas svar mot företagets faktiska finansiella siffror. De data som inhämtades var från räkenskapsåren 2017, 2018 och 2019 för att få en överblick av den utveckling som skett under de senaste tre åren.

4.0 Empiri

I det fjärde kapitlet presenteras studiens empiri. Empirin är insamlad genom semistrukturerade intervjuer med en respondent från varje företag. Kapitlet inleds med temat "investeringsklassificering" från intervjuguiden, för att sedan delas upp i undersökningens två forskningsfrågor. Kapitlet avslutas med insamlade data från företagens årsredovisningar.

I den empiriska presentationen presenteras de frågor som var ämnade att besvara studiens forskningsfrågor. Samtliga svar från respondenterna redovisas inte i empirin. Det som redovisas är de svar som är av relevans för att besvara forskningsfrågorna. Respondenterna benämns enligt nedan förkortning:

1. Respondent 1: Advokatbyrå inom miljö rätt
2. Respondent 2: Advokatbyrå inom brottmål
3. Respondent 3: Redovisningsföretag 1
4. Respondent 4: Redovisningsföretag 2
5. Respondent 5: Tekniklösningföretag
6. Respondent 6: Marknadsföringsföretag

Inledningsvis undersöktes företagens övergripande målsättningar med frågan "vad har företaget för verksamhetsstrategi och långsiktiga mål?" för att undersöka i vilken utsträckning företagen tar hänsyn till de långsiktiga målen i sina investeringsprocesser. Nedan följer utdrag från vad respondenterna angett.

"Vi vill vara ledande inom vårt rättsområde [...] verksamhetsstrategi är att kunna ge högkvalitativ rådgivning. Vi vill även vara verksamma när vi fyller 200 år, så det är nog de långsiktiga målen" - Respondent 1

"Generera kapital, tjäna pengar" - Respondent 2

“Det är att vara den bästa arbetsplatsen på ekonomimarknaden i första hand, men även sen på sikt en förebild för synen på människor [...] vi ser snarare att människan blir ännu viktigare och har de förmågor som digitala programvaror inte kan göra” - Respondent 3

“Att öka kundantal, större kunder, och sen att satsa på rätt personer. Vi ska fortsätta att stabilisera och växa men inte allt för mycket” - Respondent 4

“Målsättningen är att vi ska växa och omsätta en halv miljard m ett par år och bli Stockholms bästa IT-företag i leveransen” - Respondent 5

“Vi har givetvis omsättningsmål och andra väldigt hårt anknutna mål som antalet kunder vi får in. Strategin är att erbjuda marknadsföring på månadsbasis” - Respondent 6

4.1 Investeringsklassificering

Det första avsnittet i intervjuguiden behandlar investeringsklassificering, det vill säga hur respondenterna definierar ordet investering, samt vad för typer av investeringar som är vanligt förekommande hos företagen. Samtliga respondenter (sex av sex) var överens om att en investering är att avsätta något av värde för att i framtiden få ett högre värde, det vill säga en avkastning och intjäningsförmåga. Respondent 6 definierade begreppet investering som *”att avsätta kapital för att få utdelning av det framåt”*. Respondent 5 ger en liknande definition *”att få tillbaka något man satsat för framtiden”*. Respondent 1 menar att en investering är *”någonting som antingen ger ekonomisk gynning eller liknande i framtiden, eller något som underlättar vårt arbete”*.

På frågan *”vad är företagets vanligaste typ av investeringar?”* svarade majoriteten (fem av sex) respondenter att personal var företagets vanligaste investeringar. Respondent 3 säger att det är *“i intern tid egentligen, utveckling av enskilda medarbetare och organisationen. Du väljer ju då bort intäkten istället då du väljer att jobba internt istället för mot kund. Så det handlar mest om att få personalen att trivas”*. Respondent 1 lyfter att *”personal är vår största investering rent kapitalmässigt”* vilket respondent 6 fyller i med och säger att *”personal är vår resurs och vi behöver fler personer som kan göra vårt jobb”*. Respondent 4 säger att *“personal är i allra högsta grad den viktigaste investeringen när det gäller tjänsteföretag, då är ju medarbetaren den största investeringen”*. Respondent 2 var den enda respondent som angav annat än

personal. *"Jag skulle nog säga att jag investerar mer tid än pengar just nu, om jag med investera menar att öka mina utgifter"* – Respondent 2.

Vidare ansåg respondent 1, 4 och 6 att tekniklösningar för att underlätta företagets administrativa arbete också var vanligt förekommande, men dock inte lika kapitalintensivt som kostnaden att investera i personal, som svar på frågan "vilka olika typer av investeringar anser du att företaget genomför?". Respondent 1 menar vidare att *"förutom att vi investerar i personal [...] så investerar vi i datorer och i den utrustning som behövs i arbetet, så som en egen server och den typen"*. Respondent 2 menar att marknadsföring är en vanligt förekommande investering.

4.2 Hur ser investeringsprocessen ut i små svenska tjänsteföretag?

På frågan "vad är företagets främsta motivation till investeringar?" svarade hälften av respondenterna (3, 5 och 6) att det var att få tillväxt i företaget. Respondent 5 lyfte att företaget har som målsättning och därmed motivation att *"omsätta en halv miljard om ett par år"*. Respondent 3 angav *"att skapa någonting bättre och större än vad vi är idag, att du gör avkall på någonting kortsiktigt för att det genererar någonting större och bättre på längre sikt"*. Respondent 1 angav att den största motiveringen för företagets investeringar är att kunna leverera med hög kvalitet till sina kunder, medan respondent 4 menade att *"motivationen ligger ju i att ta oss dit vi vill och att kunna ha en hälsosam arbetsmiljö så att medarbetarna mår bra, för då mår företaget bra"*. Respondent 2 var ensam i sitt resonemang med *"att inte få en nedåtgående trend i min rörelse"*.

Respondent 3, 5 och 6 svarade på frågan "vad är företagets målsättning med sina investeringar?" att det är tillväxt. Respondent 5 anger ett tydligt mål och menar att *"vår målsättning är ju att vi ska bli så pass stora att vi kan omsätta en halv miljard om ett par år och bli Stockholms bästa IT-företag"*. Respondent 6 ger medhåll och menar att de skall *"[...] kunna växa med de målsättningar vi har"*, där de syftar på faktorer som omsättningsmål och tillväxtmål.

Respondent 1 och 2 menade att det var för att företaget skulle fortsätta finnas kvar. *"Att kunna ha kvar vår verksamhet även när vi fyller 200 år. Vi har egentligen inte så stora expensionsmål då vi inte är den typen av byrå, utan det handlar mer om kvaliteten i vår kompetens"* –

Respondent 1. Respondent 2 menar på ett liknande sätt och säger ”[...] så att jag kan fortsätta med det jag gör. Allt handlar om en uppdelning av tid egentligen, att jag kan disponera den på ett sätt jag vill”.

Fortsättningsvis ställdes frågan hur företagens investeringsbehov uppkommer, varpå respondent 3, 5 och 6 svarade att det uppkommer som ett behov av att öka tillväxten i företaget. ”Ja, jag tillhör den gamla stammen, så jag tittar väldigt mycket på likviditeten” menar respondent 5 och fortsätter med att berätta att de i ledningsgruppen sätter sig ner i slutet av verksamhetsåret och säger ”okej, så här ser kostnaderna ut för nästa år, vad har vi för intäktpotential? Mappar det in bör vi ta höjd för de resurser vi behöver [...]. Det är så vi resonerar egentligen, så det är ganska enkelt”. Respondent 3 menar att “det är också lite styrelsearbete långsiktigt och strategiskt, att man kanske ser att vi behöver ha utvecklats till en viss grad inom tre år. Då trycker vi tillbaka det till organisationen så att de själva får se det behovet också”.

Respondent 1 och 4 angav att deras investeringsbehov uppkommer för att kunna leverera sin tjänst med god kvalitet. Respondent 1 menar att ”[...] dessutom anställer vi för att vi ska ha en återväxt”. Respondent 4 menar att det är framförallt kunderna som styr investeringsbehovet som ofta är centrerade kring ökad kvalitet. ”Det skulle jag säga är som en del av vad vi tycker är nödvändigt för att kunna leverera bra kvalitet till våra kunder” - Respondent 6. En respondent menar att investeringsbehovet kan uppkomma med anledning att hen ser ”[...] en nedgång i tillströmningen av uppdrag [...] då är det för att rädda upp en nedåtgående trend” och fortsätter med att lyfta att ”[...] ju äldre jag blir, ju mindre behov av den här stora expansionen har jag” – Respondent 2.

Vidare ställdes frågan ”vem ansvarar för att ta fram underlag till beslutsunderlag?”. Respondent 1, 3 och 4 angav att den person som finner behov av investeringen är den som ansvarar för att ta fram underlag. Respondent 1 menar att ”den som är ansvarig för det specifika området. Handlar det om investeringar som personalrekrytering så ansvarar jag för det”. Respondent 3 säger att ”jag skulle säga att alla har möjlighet att ta fram underlag, så det är nog egentligen den som finner ett behov för just den investeringen. Det är egentligen nyckeln, det är det man vill åt med en platt organisationsstruktur”. Respondent 4 menar att “den som finner behovet kan vara den som utvärderar, finner alternativ och gör hela bakgrundsprocessen, men det beror på vilken typ av investering det gäller”. Den andra hälften menar att det är företagets

verkställande direktör som tar fram underlag. Respondent 6, som själv sitter i företagets ledning som verkställande direktör, menar att *”vi diskuterar inte så mycket i ledningsgruppen. Vi är väldigt agila och lättrorliga, så vi sitter väl inte riktigt och håller på beslut mer än vad som behövs. Det är ganska tydligt när möjligheter presenterar sig och då är vi väldigt snabba på att ta beslut. Så det är lite min roll att se det här växa, så det brukar bli jag som gör det egentligen”*. Samtliga respondenter (sex av sex) anger att ansvaret för samtliga investeringar vilar på företagets verkställande direktör. Respondent 1 förklarar dock vidare att *”ansvaret ligger på oss delägare. Sen har vi lite olika ansvarsområden”*.

Efter ovanstående intervjufrågor ämnade forskarna undersöka hur respondenterna själva anger att företagets investeringsprocess ser ut. Nedan följer utdrag från de svar som respondenterna angivit.

”Det första steget är att vi identifierar behovet. Det andra är att vi tar in underlag för hur behovet kan lösas. Det tredje är att vi utvärderar, och det fjärde att vi genomför investeringen om vi har bestämt oss för det” – Respondent 1.

”Jag räknar både på tid, kapital och lust kan man säga. Hur mycket tid kommer det här kräva av mig om jag ska försöka vända den här trenden? Hur mycket kapital behöver jag för att vända trenden? Så det är en ren räkneoperation egentligen. Först räknar jag på om jag tror att investeringen är lönsam och sen om jag tycker det är värt den tid det tar, säg den tidsökning som blir om jag måste jobba mer för att få mer kapital” – Respondent 2.

”Vi har inte några fasta steg alls egentligen. Den som tycker att ett problem eller en möjlighet uppstår, den ansvarar för att antingen lyfta det själv och säga vad den tycker och föreslå en lösning, eller lyfta det till gruppen och fråga vem som kan hjälpa mig att lösa det. Så den som initierar det är den som upptäcker problemet och som ansvarar för resten av processen” - Respondent 3.

”Det är väl olika för olika typer av investeringar. Ibland följer man en investeringsprocess från början. Då börjar man undersöka behov och på vilka sätt dessa kan lösas. I vissa fall kanske det blir mer ad hoc och då blir det ibland inte lika bra. Blir det en slarvig investering, då måste man kanske skiljas från medarbetaren i fråga och då har man investerat i onödan. Därför kan

det vara bra att utvärdera syftet ordentligt och utvärdera olika alternativ så att det blir bra” - Respondent 4.

”Vi tittar på hur mycket pengar vi har, kommande intäkter och vad det är vi behöver investera i [...] Säg så här, investeringarna utifrån ett teoretiskt perspektiv ser ju lite annorlunda ut än i verkligheten. Det blir inte så formellt egentligen, utan man tittar på vad man har för behov och hur stort det är. Jag tittar på bruttomarginalen och på resursbehov. Om bruttomarginalen kan bekosta det här, då kör vi på det. Sen har vi ett avkastningskrav på 10 procent, det är mitt önskemål på sista raden”. – Respondent 5.

”Ganska enkel. Vi upplever behov, utvärderar lite grann och sen kör på det om det är bra. Det är inte avsevärt komplicerat” – Respondent 6.

Samtliga respondenter (sex av sex) angav att det första steget i investeringsprocessen är att identifiera ett behov. Hälften av respondenterna (tre av sex) anger att nästföljande steg är att utvärdera hur pass stort behovet är och till vilken grad det behöver fyllas. Nästa steg menar samtliga respondenter (sex av sex) är att ta fram underlag och eventuella investeringsalternativ, för att sedan utvärdera dessa mot varandra. Det sista steget är enligt samtliga respondenter (sex av sex) att genomföra investeringen.

Följdfrågan var ”hur utvärderas resultaten av företagets investeringar?”. Respondent 1, 3 och 6 menar att de utvärderar personalens arbetsinsats för att se hur lönsam investeringen i personal har varit. Respondent 6 lyfter fram sin strategi med att utvärdera resultatet av personalinvesteringar och säger att ”svart på vitt: hur många kunder har den här personen fått in och vad är de värda? Sen har vi de som jobbar med produktion, och det är lite annorlunda att mäta, för de skapar ju inte intäkter på samma sätt men de är ju med i själva försäljningen, det är det vi säljer” Respondent 3 ger ett liknande resonemang och lyfter att “det är inte på samma sätt som andra investeringar genom avkastning och ROI, utan det är liksom upp till den som har genomfört projektet att utvärdera om det var rätt beslut eller inte och sen dela med sig av den kunskapen till kollegorna. Vad gäller investering i personal så märker vi om de är lönsamma eller inte såklart, det går ju att jämföra mot vad vi har haft för prognos innan vi anställt någon”. Respondent 5 menar att de använder kunders feedback för att se resultatet av sina investeringar. Respondent 2 menar att de ser investeringens avkastning i form av nya uppdrag för att utvärdera investeringens resultat. ”Jag får lite känslan av om det kommer in

mer pengar. Jag sitter nog inte och räknar på det efteråt, utan det är mer en känsla jag får” – Respondent 2.

Vidare undersöktes huruvida investeringarna är relevanta och går i linje med företagets verksamhetsstrategi. Samtliga respondenter (sex av sex) menar att deras investeringar är av relevans för företagets verksamhet, verksamhetsstrategi och långsiktiga mål. *”Ja det skulle jag säga, genom att se till att de jurister vi rekryterar fungerar på avsett fält”* – Respondent 1. Respondent 5 menar att *”de ska täcka upp de behov som uppkommer som vi har, och de uppkommer ju i linje med vad vi vill göra och vart vi är på väg någonstans”*.

4.3 Hur hanterar små svenska tjänsteföretag finansiell risk i samband med investeringsbeslut?

För att besvara frågeställningen hur små svenska tjänsteföretag hanterar finansiell risk i samband med investeringsbeslut ställdes inledningsvis frågan hur företagen definierar begreppet ”risk” i samband med investeringar. Samtliga respondenter (sex av sex) angav att risken var att inte få tillbaka sitt investerade kapital. *”Risken är väl om det är osäkert, om jag kan få det utfall jag har avsett [...]”* menar respondent 1. Respondent 5 uppger saknad avkastning som risk. *”Får vi ingen avkastning på det så har vi gjort en felaktig investering”* – Respondent 5.

Vidare ställdes frågan *”vad ser ni för risker för företagets mest förekommande investeringar?”*, där samtliga respondenter svarade i linje med föregående fråga, att investeringen inte skulle bli lönsam. *“Det är nog att investera i fel person. För har man inte bra medarbetare så förlorar man ju kunder och det är ju den största risken, som ett andra steg”* - Respondent 4.

Vidare fick respondenterna besvara frågan hur pass stor hänsyn de anser att företaget tar till risk vid investeringsbeslut. En klar majoritet av respondenterna (fem av sex) angav att de anser att de tar stor hänsyn till risk vid investeringsbeslut. *”Väldigt stor egentligen, det är baksidan av alla kostnader. Det är vad det slutligen kommer att vara värt, i vilken riktning vi ska springa”* – Respondent 6. Respondent 5 säger att den hänsyn de tar är *”stor, vi får ju kika på så att det matchar resten av vår verksamhet”*. Respondent 2 är den respondent som avviker från resterande respondenter och menar att *”vad gäller investeringar så kan man ju dela in dem*

i låg, medel och hög risk [...] Jag ligger väl på hög risk eller väldigt nära hög risk. Om jag inte är en högriskare så kan jag väl tycka att jag har råd att förlora lite grann”.

Vidare fick respondenterna besvara frågan ”hur värderar ni beslutsalternativ mot varandra inför investeringsbeslut?”. Respondent 1, 3 och 4 angav att de värderar beslutsalternativ mot varandra genom att ta stor hänsyn till hur pass relevant investeringen är för företaget och dess verksamhetsstrategi. *”Främst skulle jag nog säga att det är en fråga om vad som bäst uppfyller våra behov. Det är nog en viktigare parameter än priset”* – Respondent 1. Vidare menar respondent 4 att *“det blir någon kombination av magkänsla och statistik [...]. Det är viktigt att det vi investerar i har stor relevans för företaget”*. Respondent 3 fyller i med *“att förankra med de som har kunskap om det, hela tiden [...]. det är alltid att säkerställa det med den som kan något om frågan så att det blir relevant”*. Respondent 2 menar att *”mättet av inflytande över min investering”* är en värderingsmetod som hen använder för sina investeringar. Respondent 6 menar att *”det blir mer som en alternativkostnad med att titta på hur kostnaden och hur många timmar det skulle ta för oss att genomföra jobbet själva jämfört med om andra externa hade fakturerat oss för det”*. Respondent 5 är den enda respondent som anger att de värderar beslutsalternativ mot varandra främst genom att se hur pass stor intäktspotential investeringarna har. *”För mig kan en anställd aldrig bli för dyr. De kan egentligen få vilken lön som helst, det handlar bara om vad de kan producera tillbaka”* – Respondent 5.

Nästa fråga som ställdes var frågan ”hur identifierar ni risk inför investeringsbeslut?”. Respondent 1, 2, 4 och 6 angav att de främst utvärderar hur pass relevant investeringen är för företagets verksamhet. Respondent 6 uppger att *”det ska gå i linje med det vi vill. Det kan ju vara så att något verkar relevant i dagsläget men att vid närmare insyn kanske inte är det, och då är det ju värt att ha gjort en utvärdering istället för att bara köra på”*. Respondent 3 och 5 uppger att de arbetar för att identifiera risk med att undersöka en kombination av investeringens relevans till företagets verksamhetsstrategi tillsammans med kostnaden för investeringen. Respondent 5 berättar att *”varje nytt förslag på en investering diskuterar vi i vår ledningsgrupp och utvärderar varför vi ska genomföra den”*.

Som följdfråga hur risk identifieras fick respondenterna svara på frågan ”vilka beräkningsmodeller används för investeringarna?”. Samtliga respondenter (sex av sex) angav att de beräknar om företaget kan ge finansiell bäring till investeringen. Respondent 1 angav att de endast utvärderade om företaget skulle klara av att bära investeringen finansiellt, medan

respondent 4 utvärderade en kombination av finansiell bäring och fastställda rutiner. Respondent 2 angav att beräkningen består av en kombination mellan finansiell bäring och eventuell nedlagd tid för investeringen. *”Klart att jag räknar på det. Det blir väl ofta en ganska simpel modell av intäkter minus kostnader. Och så har vi tidsaspekten, att jag ser över hur mycket tid det här kommer kräva av mig”* – Respondent 2. Respondent 3, 5 och 6 anger att deras beräkning består av en kombination mellan finansiell bäring och investeringens relevans till företagets verksamhet och målsättningar. *”I det stora hela är det väl att se till så att det är relevant och att vi kan bära investeringen rent finansiellt”* – Respondent 6. Respondent 5 tillägger dock att företaget även använder sig av avkastningskrav i sin beräkning. *”Sen har vi ett avkastningskrav på 10 procent. Det är mitt önskemål på sista raden. Vi hade väl 8,4 procent förra året”* – Respondent 5. Respondent 3 menar att *“det går att räkna på personalomsättning, lönekostnader, effektivitet [...] och vi har ju såklart vissa sådana mått som vi alltid följer upp för att säkerställa de mål vi har”* - Respondent 3.

Respondenterna fick sedan frågan *”hur avgör företaget eventuella avkastningskrav vid finansiella beslut?”*. Endast respondent 5 angav att de har ett fast avkastningskrav. Respondent 2 uppgav att företaget har avkastningskrav, men att *”avkastningskraven är framlockade mycket utifrån erfarenhet skulle jag tro, men det blir nog lite fingret i luften”* – Respondent 2. Resterande respondenter (fyra av sex) uppgav att företaget inte har några fastställda avkastningskrav.

Vidare följdes intervjun av frågan *”hur arbetar ni för att minimera risk efter investeringsbeslut?”*, varpå majoriteten av samtliga respondenter (fem av sex) angav att de arbetar för att minimera risk efter investeringsbeslut genom motivation. Dessa respondenter (1, 3, 4, 5 och 6) var de som angett att de ser personal som sin mest förekommande investering. Respondent 5 menar att *”utan bra personal kan du som företag aldrig växa snabbt, det är oerhört väsentligt. En person som känner sig tillfreds med saker och ting presterar bättre. Vi har varit noga med det”*. Respondent 2 angav att *”jag är mån om att kunna avsluta investeringen så fort som möjligt. Mina investeringar är ju till stor del beroende av min egen arbetsinsats”* och respondent 4 lägger stor vikt vid att *“utveckla medarbetarna och att ha en bra struktur och väl genomarbetade policys och strategier, för att se till att företaget klarar eventuella ökade kostnader som investeringen kan innebära. Annars finns ju risken att vi förlorar en stor kundkrets om vi inte längre kan leverera”*.

Respondent 4 menar att de i sin riskhanteringsstrategi arbetar för att motverka risker genom att strategiskt följa rutiner för att motverka olönsamma investeringar och säkerställa att de kan klara av ökade kostnader, för att således kunna finnas kvar på marknaden i framtiden. Detta kan jämföras med riskhanteringsteorin som Clarke och Varma (1999) menar är ett verktyg för att säkerställa företagets position på marknaden.

Som avslutande fråga på temat ”finansiell risk” ställdes frågan ”har ni någon erfarenhet av en investering där ni blivit drabbade av konsekvenserna av en risk?” samt vad det isåfall hade medfört för lärdom. Respondent 1, 2 och 4 anger att de har blivit drabbade av konsekvenserna av en risk i form av att ha investerat felaktigt i personal. *”Det enda jag tänker på är ju återigen om man har rekryterat fel person. Konsekvensen är väl att det kostar en massa pengar och vi inte får det jobb utfört som ska utföras”* – Respondent 1. Respondent 6 menar att de köpte in fel typ av produkt i början av sin verksamhet som inte gett någon avkastning, men annars inte blivit drabbade av någon risk som medfört en konsekvens för företaget. Respondent 3 menar att *”det blir man väl alltid, konsekvenser behöver ju inte vara negativt heller. Oftast ser man konsekvenser som ett negativt laddat ord, men varje investering vi gör blir ju en konsekvens på ett eller annat sätt. Antingen blir någonting bättre eller sämre, skulle jag säga”* - Respondent 3. Respondent 5 är den respondent som anger att de inte blivit drabbade av konsekvenserna av en risk. *”Där jag har gjort det själv var på min förra arbetsplats där vi på grund av att det inte fanns struktur så fick vi ta negativa konsekvenser. Sen slutade jag där, så förhoppningsvis gick det bättre sen, inte mer än så faktiskt”* - Respondent 4.

4.4 Finansiella data

Nedan presenteras finansiella data från de undersökta företagens årsredovisningar mellan åren 2017–2019. Företag 6 som startades år 2019 redovisar endast data och nyckeltal för räkenskapsår 2019. Den inhämtade informationen kommer sedan att jämföras med uppsatsens kvalitativa empiriinhämtning i uppsatsens analysdel. Beräkningar har gjorts på företagets soliditet och vinstmarginal enligt de beräkningar som presenterats i teorikapitlet.

4.4.1 Företag 1

Årtal	2017	2018	2019
Nettoomsättning	19 588	19 252	20 898
Antal anställda (st)	11	11	11
Omsättning/anställd	1 781	1 750	1 900
Kostnad/anställd	1 042	1 054	1 124
Anläggningstillgångar	207	157	300
Rörelseresultat	4 319	3 974	4 490
Eget kapital	3 523	3 223	3 723
Obeskattade reserver	1 355	1 319	1 212
Totalt kapital	10 172	9 567	10 510
Årets resultat	3 400	3 100	3 600
Soliditet (%)	45,02	44,44	44,42
Vinstmarginal (%)	22,08	20,67	21,54

Tabell 1: visar utvalda siffror och nyckeltal från årsredovisningar för företag 1 gällande räkenskapsår 2017–2019. Alla belopp är uttryckta i TKR.

4.4.2 Företag 2

Årtal	2017	2018	2019
Nettoomsättning	1 895	2 101	1 879
Antal anställda (st)	1	1	1
Omsättning/anställd	1 895	2 101	1 879
Kostnad/anställd	690	826	720
Anläggningstillgångar	4 062	3 902	4 281
Rörelseresultat	837	654	598
Eget kapital	3 561	3 864	4 119
Obeskattade reserver	1 714	1 708	1 579
Totalt kapital	5 582	5 817	5 934
Årets resultat	595	553	534
Soliditet (%)	87,74	89,33	90,17
Vinstmarginal (%)	44,17	31,13	31,83

Tabell 2: visar utvalda siffror och nyckeltal från årsredovisningar för företag 2 gällande räkenskapsår 2017–2019. Alla belopp är uttryckta i TKR.

4.4.3 Företag 3

Årtal	2017	2018	2019
Nettoomsättning	8 487	12 249	17 414
Antal anställda (st)	7	10	14
Omsättning/anställd	1 212	1 225	1 224
Kostnad/anställd	556	665	698
Anläggningstillgångar	444	432	351
Rörelseresultat	1 483	3 082	4 407
Eget kapital	1 411	2 386	4 191
Obeskattade reserver	0	0	0
Totalt kapital	2 995	4 822	8 267
Årets resultat	1 152	2 181	3 398
Soliditet (%)	47,11	49,48	50,70
Vinstmarginal (%)	17,49	25,16	25,31

Tabell 3: visar utvalda siffror och nyckeltal från årsredovisningar för företag 3 gällande räkenskapsår 2017–2019. Alla belopp är uttryckta i TKR.

4.4.4 Företag 4

Årtal	2017	2018	2019
Nettoomsättning	24 064	25 133	23 115
Antal anställda (st)	24	24	22
Omsättning/anställd	1 003	1 047	1 051
Kostnad/anställd	608	712	666
Anläggningstillgångar	4 250	2 816	1 388
Rörelseresultat	1 656	1 240	1 037
Eget kapital	2 736	2 229	3 205
Obeskattade reserver	4 628	4 289	2 730
Totalt kapital	11 103	9 437	8 398
Årets resultat	1 602	1 193	2 177
Soliditet (%)	57,15	59,07	63,52
Vinstmarginal (%)	6,89	4,93	4,54

Tabell 4: visar utvalda siffror och nyckeltal från årsredovisningar för företag 4 gällande räkenskapsår 2017–2019. Alla belopp är uttryckta i TKR.

4.4.5 Företag 5

Årtal	2017	2018	2019
Nettoomsättning	13 600	28 936	43 904
Antal anställda (st)	5	7	8
Omsättning/anställd	2 720	4 134	5 488
Kostnad/anställd	166	471	570
Anläggningstillgångar	152	171	128
Rörelseresultat	4 202	1 750	3 749
Eget kapital	2 561	3 193	5 290
Obeskattade reserver	1 069	1 558	2 545
Totalt kapital	7 065	17 926	25 821
Årets resultat	2 454	932	2 097
Soliditet (%)	48,05	24,59	28,18
Vinstmarginal (%)	30,59	6,05	8,54

Tabell 5: visar utvalda siffror och nyckeltal från årsredovisningar för företag 5 gällande räkenskapsår 2017–2019. Alla belopp är uttryckta i TKR.

4.4.6 Företag 6

Årtal	2019
Nettoomsättning	1 490
Antal anställda (st)	2
Omsättning/anställd	745
Kostnad/anställd	274
Anläggningstillgångar	19
Rörelseresultat	245
Eget kapital	192
Obeskattade reserver	60
Totalt kapital	617
Årets resultat	142
Soliditet (%)	38,70
Vinstmarginal (%)	16,44

Tabell 6: visar utvalda siffror och nyckeltal från årsredovisningen för företag 6 gällande räkenskapsår 2019. Alla belopp är uttryckta i TKR.

5.0 Analys

I det femte kapitlet analyseras den empiriska data uppdelat på samma sätt som i det fjärde kapitlet med tre rubriker. Kapitlet inleds med investeringsklassificering för att leda vidare till forskningsfrågorna som rör investeringsprocessen och slutligen risk.

5.1 Investeringsklassificering

I studiens resultat framgår det att det finns olika motiv bakom företagens investeringar. Fem av sex respondenter angav att personal var den mest förekommande typen av investering som de genomförde, vilket även bekräftas i att dessa fem företag visade större personalkostnader än anläggningstillgångar. Detta går i linje med Bergknut, Elmgren och Hentzels (1993) resonemang om olika typer av investeringar, där personal är ett av de områden som kan klassificeras som en investeringstyp. Respondent 2 angav att en stor del av företagets investeringar går till marknadsföring, vilket enligt Bergknut, Elmgren och Hentzel (1993) också är ett investeringsområde.

Ett annat vanligt förekommande investeringsområde som framkom av studiens resultat var av typen att underlätta företagens administrativa arbete. Respondent 1, 4 och 6 angav att de även investerar i tekniklösningar för att underlätta och effektivisera det administrativa arbetet. Bergknut, Elmgren och Hentzel (1993) menar att de typer av investeringar som ämnar effektivisera är av typen rationaliseringsinvesteringar.

Sammanfattningsvis såg forskarna två vanligt förekommande typer av investeringar från teorin investeringsklassificering av Bergknut, Elmgren och Hentzel (1993), vilka var expansionsinvesteringar och rationaliseringsinvesteringar.

5.2 Hur ser investeringsprocessen ut i små svenska tjänsteföretag?

Vidare framkom det i resultatet att det fanns olika målsättningar och behov med att investera i verksamheten. Hälften av respondenterna (3, 5 och 6) angav att det var för att få tillväxt i företaget, vilket också var de företag som angav någon form av tillväxt som långsiktigt mål. I årsredovisningarna för företag 3 och 5 visas en tydlig ökning i både omsättning och antal anställda, vilket bekräftar deras vilja för tillväxt. Respondent 6 kan inte påvisa den statistiken då ingen årsredovisning för räkenskapsår innan 2019 har kunnat inhämtas. En investering skall kopplas till företagets övriga långsiktiga mål (Fjertorp 2010), vilket då kan kopplas till resonemanget från respondent 3, 5 och 6. Respondent 1 menade att deras långsiktiga mål var att ha kvar deras verksamhet även när de fyller 200 år (år 2109) vilket gör att de investerar i kunnig personal, vilket även det går i linje med företagets långsiktiga mål. Nettoomsättning, antal anställda och omsättning per anställd i företag 1 visar sig ha varit på ungefär samma nivå de tre jämförda åren, vilket går i linje med deras långsiktiga mål att vara en stabil aktör. Respondent 6 menar att de investerar för att fortsatt kunna leverera en bra tjänst, vilket går i linje med deras verksamhetsstrategi och långsiktiga mål. Sammanfattningsvis visar resultatet att samtliga respondenters investeringar gick i linje med de långsiktiga målen.

Investeringsprocessen består enligt Bergknut, Elmgren och Hentzel (1993) av fyra olika faser. Den första fasan, orienteringsfasen, handlar om att analysera omgivningen för att utvärdera behov därefter (Bergknut, Elmgren & Hentzel 1993). Samtliga respondenter angav att de söker och utvärderar sitt investeringsbehov, vilket går i linje med orienteringsfasen. Enligt Fjertorps (2010) teori om investeringsprocessen är det inledande steget ”precisering av målet för handlandet” vilket även kan kopplas till samtliga respondenters inledande tillvägagångssätt. Det inledande steget handlar enligt Fjertorp (2010) om att företag skall precisera målsättningen för investeringen. Respondent 3, 5 och 6 som anger att investeringsbehovet uppkommer efter ett tillväxtmål utvärderar således investeringsbehoven därefter. Respondent 4 anger att företaget får sina investeringsbehov mycket utifrån viljan att kunna tillhandahålla en hög kvalitet på sina tjänster till sina kunder. Trots att nettoomsättning och antal anställda i företag 4 har minskat från år 2017 till 2019 så har omsättningen per anställd ökat, vilket kan tyda på en ökad kvalitet eftersom varje anställd levererar en ökad summa till företaget. Respondent 5 ger ett liknande resonemang där de analyserar risker och möjligheter genom årets kommande intäkter och kostnader. Detta stärks med orienteringsfasen av Bergknut, Elmgren och Hentzel (1993) då företagets marknadsomgivning skall analyseras, samt av Clarke och Varma (1999) som menar att en avsökning skall göras för att finna eventuella möjligheter och/eller hot i

samband med investeringen. Samtliga respondenter angav att de arbetade med att ta fram underlag till besluten, dock i varierande grad, vilket också kan stärkas med en analys av företagets omgivning i enlighet med Bergknut, Elmgren och Hentzels (1993) orienteringsfas som inledande steg i investeringsprocessen.

Respondent 5 är den enda respondent som anger att deras företag har ett fast avkastningskrav. Samtliga respondenter (sex av sex) anger att de beräknar vad investeringen skulle innebära rent intäkt- och kostnadsmässigt för att se om investeringen skulle ha finansiell bäring. Medelvärde av soliditeten för räkenskapsår 2019 för företag 1, 2, 3 och 4 är 62,2 procent, vilket kan jämföras med medianvärdet för soliditet i juridiska och ekonomiska konsultbyråer som är 58 procent (SCB 2019), och därigenom företagets långsiktiga betalningsförmåga. Det fasta avkastningskravet från respondent 5 samt respondenternas kostnadsmässiga beräkning kan således kopplas till steg två (2), ”val av mått för måluppfyllelse” som anges av Fjertorp (2010). Respondent 5 är dock den enda respondent som anger att de har ett fast avkastningskrav. Fastställandet av måttet skiljer sig åt mellan de resterande respondenter. Bergknut, Elmgren och Hentzel (1993) lyfter i sin teori om investeringsprocessen att steg två (2), ”planering”, innebär en planeringsfas med ett tidsspänn om fem till tio år framåt. Respondent 6 motsäger Fjertorps steg två (2), ”planering” då de anger att de har en planering om ett år framåt i tiden, vilket enligt respondent 6 beror på att de befinner sig i tillväxtfasen. Däremot stärker de steg tre (3), ”budget” i Bergknut, Elmgren och Hentzels (1993) teori om investeringsprocessen genom att framlägga en mer kortsiktig plan med operationella mål och hur de med hjälp av investeringen skall nå dessa. Respondent 1 stärker dock steg två (2) av Bergknut, Elmgren och Hentzel (1993) då de investerar för att kunna finnas kvar även när de fyller 200 år. De arbetar således med att investera i tillgångar som ger möjlighet för företaget att nå sin målsättning. Att samtliga respondenter angett att deras investeringar går i linje med företagets långsiktiga mål tolkar författarna som att detta stärker Bergknut, Elmgren och Hentzels (1993) steg två (2), ”planering”, då detta per automatik innebär ett långsiktigt perspektiv.

Steg tre (3), ”sökande och precisering av handlingsalternativ”, i Fjertorps (2010) teori om investeringsprocessen handlar om att samla ihop olika alternativ på investeringar och utvärdera dessa mot varandra. Samtliga respondenter anger att de letar efter olika alternativ på lösningar innan de tar beslut och utvärderar dessa mot varandra, vilket stärker steg tre (3) i Fjertorps (2010) teori. Följande steg, steg fyra (4) och fem (5) i Fjertorps (2010) teori om investeringsprocessen är kartläggning och värdering av alternativens konsekvenser, vilket

stärks av samtliga respondenters resonemang. Resonemangen stärks även av Clarke och Varmas (1999) teori om att söka efter möjligheter och hot, samt att avväga dessa mot varandra för att värdera alternativens konsekvenser och därigenom även motverka konsekvenserna av eventuella risker.

Det sista steget, steg fyra (4), i investeringsprocessen enligt Bergknut, Elmgren och Hentzel (1993), och steg sex (6) och sju (7) i investeringsprocessen enligt Fjertorp (2010) handlar om att beslut tas utefter de beräkningar, alternativ och eventuella konsekvenser som lagts fram som underlag samt att investeringen genomförs. Samtliga respondenter menar att investeringar följer efter de processer som nämnts ovan i analysen vilket stärker de båda teorierna om investeringsprocessen. Fjertorp (2010) lyfter ytterligare ett steg i sin investeringsprocess, där steg åtta (8) är ”utvärdering” av investeringen. Samtliga respondenter stärker steg åtta (8), ”utvärdering”, då de anger att resultaten utvärderas efter att investeringarna genomförts, men att det sker varierande och till olika grad, och att de tar med resultaten i beräkningen och underlaget för framtida eventuella investeringar.

5.3 Hur hanterar små svenska tjänsteföretag finansiell risk i samband med investeringsbeslut?

Samtliga respondenter angav att de definierar finansiell risk som att inte få tillbaka avsatt kapital i en eventuell investering, och att investeringen därmed inte skulle bli lönsam. Respondenternas resonemang går i linje med det Segelod (1991) beskriver om risker, närmare förklarar att risken är identifierbar men att utfallet av investeringen är okänd. Enligt Clarke och Varma (1999) bör investeringar vara förknippade med företagets verksamhetsstrategi och vara utformade så att de antingen förbättrar företagets ställning, gör en framflyttning av företagets strategiska position, ger företaget ett förbättrat rykte och/eller säkerställer företagets säkerhet på marknaden. Samtliga respondenter angav att de lägger stor vikt vid att investeringen skall vara relevant till företagets verksamhetsstrategi, vilket går i linje med Clarke och Varmas (1999) teori om motiv till investeringar. Respondent 1 menar att investeringen skall täcka deras behov, vilket i deras fall är att säkerställa företagets position på marknaden. Respondent 2 framför att investeringar ofta är ett resultat för att motverka en nedåtgående trend genom att investera för att förbättra företagets finansiella ställning. Resonemanget från respondent 2 går väl i hand med Donaldson (2001) som menar att ett resultat av en investering för att minska risker kan vara att ändra trenderna i externa och interna faktorer för att skapa en positiv

utveckling. I respondent 2:s fall handlar det främst om de externa faktorerna i form av konkurrenter, med strategin att investera ytterligare i företagets marknadsföring för att öka antalet inkommande uppdrag till företaget.

Respondent 1, 3, 4, 5, och 6 var tydliga med att de tar stor hänsyn till risk vid investeringsbeslut. Samtliga respondenter visar en tydlig bild av vilka faktorer de ser som eventuella risker förknippade med deras olika investeringar. Donaldson (2001) menar att risker påverkar företag olika, och att dessa delas upp i interna och externa faktorer. Interna faktorer kan enligt Donaldson (2001) vara personal och arbetsmiljö. Respondent 1, 3, 4, 5 och 6 menar att de inledningsvis arbetar för att säkerställa att den personal, det vill säga det humankapital de investerar i, är relevant för företaget. Respondenterna menar fortsättningsvis att de arbetar för att säkerställa att personalen är tillfreds med sitt uppdrag, då det kan gynna företaget som helhet. Av dessa har företag 1, 3, 4 och 5 ökat sina personalkostnader per anställd från räkenskapsår 2017 till 2019, vilket kan tyda på investeringar i företagets personal. Företag 6 kan inte påvisa någon statistik då de grundades år 2019.

Kahneman och Tversky (1979) lyfter i prospektteorin två faser för att identifiera risker, redigeringsfasen och utvärderingsfasen. I de båda faserna fann forskarna att det mellan företagen skiljer sig mycket åt i hur och till vilken grad de arbetar för att utröna risker. Respondent 2 och 5 är tydliga i sina resonemang och menar att de gör kostnadsberäkningar, medan respondent 5 är den enda som har faktiska avkastningskrav och beräknar rimligheten i dessa för att utröna eventuella risker. Samtliga respondenter anger att de främst tittar på hur pass relevant investeringen är i förhållande till företagets långsiktiga mål. Detta stärks av prospektteorins perspektiv om nytta, vilket inte enbart behöver ligga i den ekonomiska nyttan, utan kan enligt Kahneman och Tversky (1979) handla om nyttan utifrån beslutsfattarens perspektiv, och som denne anser gynnar företaget till störst grad.

Respondent 1, 3, 5 och 6 angav att de, efter genomförd investering, lägger stor vikt vid att fortsätta arbeta med att få sin investering att bli lönsam genom att arbeta med uppföljning. Detta kan kopplas till riskstrategin som diskuteras av Clarke och Varma (1999) som ett steg i strategin att hantera risker inför och efter ett investeringsbeslut. Respondent 2 angav att det är av stor vikt att kunna avsluta investeringen så fort som möjligt, vilket går i linje med en identifiering av investeringarnas hot och möjligheter, men även att implementera dessa i en riskstrategi som tillämpas i det fall att investeringen visar sig vara olönsam (Clarke & Varma 1999). Respondent

4 menar att de i sin riskhanteringsstrategi arbetar för att motverka risker genom att strategiskt följa rutiner för att motverka olönsamma investeringar och säkerställa att de kan klara av ökade kostnader, för att således kunna finnas kvar på marknaden i framtiden. Företag 4 har en betydligt lägre vinstmarginal jämfört med de andra företagen, vilket kan vara en anledning till att företaget lägger stor vikt vid sin riskhanteringsstrategi med struktur och rutiner för att motverka olönsamma investeringar. Om företag 4 genomför en lönsam investering där den finansiella risken har kunnat elimineras på detta sätt kan det således leda till att vinstmarginalen eventuellt inte skulle sjunka. Detta kan jämföras med riskhanteringsteorin som Clarke och Varma (1999) menar är ett verktyg för att säkerställa företagets position på marknaden.

Samtliga respondenter angav att de använde sig av en riskhanteringsstrategi, framförallt genom att samla in och utvärdera olika beslutsalternativ mot varandra. De olika faktorerna skiljer sig dock åt mellan respondenterna. Detta påvisas dock av Donaldson (2001) som menar att påverkansfaktorerna för företag är många och kan skilja sig åt, vilket det har visat sig göra i detta fall.

6.0 Slutsats

Det sjätte kapitlet avger studiens resultat och slutsats utifrån det som framkommit av empiri och analys.

6.1 Investeringsklassificering

Studien visar att den i särklass vanligast förekommande typen av investering är i ny eller befintlig personal, då personalen i de flesta fall ses som företagets största tillgång. Dessa investeringar ses som en kvalitetshöjande åtgärd. Studien visar att det i små svenska tjänsteföretag också är vanligt förekommande med investeringar som effektiviserar företagets arbetsprocess för att få en mer effektiv fördelning på den tid som finns att disponera.

6.2 Hur ser investeringsprocessen ut i små svenska tjänsteföretag?

Studien visar att de undersökta företagen följer den presenterade teorin i stor utsträckning vad gäller investeringsprocessen. Företagen uppgav inledningsvis olika behov till att investera. Studien visar att det finns en investeringsprocess i samtliga företag, men att den däremot skiljer sig åt företagen emellan. Samtliga respondenter uppvisade stegen behovsidentifiering, framtagning av investeringsunderlag, framtagning av investeringsalternativ, genomförande samt utvärdering. Till vilken grad och hur dessa tillämpas skiljer sig åt mellan företagen. Studien kan därför inte visa att det finns en specifik process för investeringar i små svenska tjänsteföretag. Samtliga studerade företag var centrerade kring humankapital och kunskap som främsta tillgång, men deras verksamhetsområden skiljer sig åt. Detta kan ha bidragit till att även de olika stegen i investeringsprocessen skiljer sig åt mellan företagen. Studien visar ett tydligt resultat med att investeringar är en process för att föra företaget i den riktning som är i enighet med företagets verksamhetsstrategi och långsiktiga mål. Studien visar att det yttersta ansvaret för investeringsverksamheten vilar på företagets verkställande direktör. Dock visar studien att framtagandet av underlag till investeringar är en gemensam process hos de anställda i små svenska tjänsteföretag och tas ofta fram av den som finner behov.

6.3 Hur hanterar små svenska tjänsteföretag finansiell risk i samband med investeringsbeslut?

Studien visar att små svenska tjänsteföretag tar stor hänsyn till finansiell risk i samband med investeringsbeslut, men att tillvägagångssättet för detta skiljer sig åt. Det kan därför inte fastställas en specifik metod som små svenska tjänsteföretag använder för att hantera finansiell risk vid investeringar. Studien visar att investeringskalkylering som ett verktyg för att minimera finansiell risk är minimal och att det sällan finns några fastställda metoder eller kalkyleringsmodeller, vilket enligt tidigare forskning kan vara användbara verktyg för att identifiera och minimera risk. Det handlar i dessa små svenska tjänsteföretags fall oftast om en lättare intäkts- och kostnadsberäkning. Samtliga företag ansåg humankapital vara den största tillgången och minimerar därmed risk genom att ta väl hand om sin personal för att få den tillgången att stanna kvar i företaget. Studien visar även att små svenska tjänsteföretag har en tendens att, istället för att använda sig av kalkyleringsmodeller, gå på känsla och tidigare erfarenhet för att avgöra om en investering kan bli lönsam eller inte. En lättare intäkts- och kostnadskalkylering görs i samtliga undersökta företag för att minimera finansiell risk i samband med investeringar. Dock påvisade samtliga respondenter en stark koppling mellan investeringen och företagets verksamhetsstrategi och långsiktiga mål. Den ekonomiska beräkningen visar sig således inte vara den tyngsta faktorn för beräkningar av investeringar, utan investeringens relevans till företagets verksamhet visades också vara av stor vikt. Det finns alltså sätt för små svenska tjänsteföretag att minimera finansiella risker för sina immateriella investeringar, men dock till olika grader.

7.0 Avslutning

Det sjunde kapitlet behandlar forskarnas avslutande diskussion, egna tankar och kritik mot den genomförda studien. Kapitel sju, och även uppsatsen, avslutas med av forskarna föreslagna områden till fortsatt forskning i den händelse att vidare forskning skulle genomföras.

7.1 Avslutande diskussion

Studiens framlagda slutsatser är användbara för små svenska tjänsteföretag som vill få en förståelse för om det finns en fastställd investeringsprocess att använda sig av, samt hur de kan motverka finansiella risker i samband med sina investeringar genom att ta del av vad som framgått av studiens undersökta företag. Studien visar att det inte finns någon fastställd investeringsprocess eller att små svenska tjänsteföretag hanterar finansiella risker på samma sätt, utöver det att majoriteten tar sig an investeringsprocessen med stor försiktighet. Det berör snarare olika tillvägagångssätt som beror på en svårighet i att fastställa rutiner och system för att identifiera risker i de investeringar som är kopplade till tjänsteföretag i den mindre storleken.

7.2 Egna tankar

Under arbetet av denna uppsats har forskarna tagit med sig ett flertal nya lärdomar. Forskarna har kunnat applicera sin tidigare företagsekonomiska kunskap i ett forskningssammanhang, och därigenom även lärt sig mer om forskningsprocessen i stort. Forskarna har genom undersökningen av tjänsteföretag även ökat sin kunskap om just tjänsteföretag och hur dess verksamhet kan se ut i småskalig version. Forskarna har även fått en inblick i vilka likheter och skillnader som kan finnas i tjänsteföretags investeringsverksamhet och finansiella riskhantering, samt vilka bakomliggande faktorer som kan ligga till grund. Forskarna har även fått insikt i att det finns svårigheter i att få fram konkreta data genom intervjuer med små företag, vilket kräver djupgående analyserande frågor för att finna den efterfrågade informationen. Detta då resterande finansiella data endast kan inhämtas från företagens årsredovisningar, vilka i motsvarighet till större företag inte är lika innehållsrika vad gäller framtidsprognoser, branschutsikter och liknande information. Slutligen är forskarna nöjda med studiens resultat i allmänhet och med uppsatsen i synnerhet.

7.3 Kritik mot undersökningen

En kvalitativ studie medför ofta en underliggande problematik med antalet respondenter som deltagit i studien. Ett större antal företag än de sex som undersökts i denna studie skulle spegla och därmed vara mer representativ för hela populationen. Möjligheten att generalisera resultatet till hela populationen är därför begränsad. Möjligheten att studera fler företag i undersökningen hade varit större om studien löpt under längre tid. Vidare bör lyftas att en risk med kvalitativ forskning är att det inte helt går att frångå att resultatet till viss del kan präglas av forskarnas egna uppfattningar och tolkningar. Kvantitativa data har därför tagits in som en jämförande faktor för att stärka resultatet och trovärdigheten i studien. Det medvetna urvalet med olika storlek på de studerade företagen är även forskarna förstådda med kan försvåra jämförelsen dem emellan då parametrar som omsättning och antal anställda kan vara av betydelse. Den kvalitativa delen av studien innebär en svårighet i att vara replikerbar, vilket hade kunnat öka dess trovärdighet om den skulle genomföras på nytt i liknande företag.

7.4 Förslag till fortsatt forskning

Forskarna anser att fortsatt forskning inom området skulle vara användbar i syfte att öka kunskapen om investeringsprocessen och riskhanteringen i små svenska tjänsteföretag. Forskarna anser dock att det i fortsatt forskning kan göras ett större urval i syfte att öka generaliserbarheten. Vidare anser forskarna att det vore intressant att fortsatt forskning gör en jämförelse på investeringsprocessen och riskhanteringen i små, medelstora och stora svenska tjänsteföretag för att se vilka eventuella skillnader som kan finnas.

Källförteckning

- Alpenberg, J. & Karlsson, F. (2005). *Investeringar i mindre och medelstora tillverkande företag - drivkrafter, struktur, process och beslut*. Diss. Lunds universitet. Lund: Univ.
- Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod – En handbok*. Stockholm: Liber.
- Andersson, M. (2004). *Hantering av osäkerhet vid investeringsbeslut - några metodansatser och exempel*. Diss., Uppsala universitet. Uppsala: Univ.
- Bergknut, P., Elmgren, J. & Hentzel, M. (1993). *Investering i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Bitner, M. & Brown, S. (2008). The service imperative. *Business Horizons*, 51. s. 39–46.
- Bogdanowicz, M. & Bailey, E. (2002), The value of knowledge and the values of the new knowledge worker: generation X in the new economy. *Journal of European Industrial Training*, 26(2). s. 125–129.
- Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska Forskningsmetoder*. Stockholm: Liber.
- Berg, B., & Lune, H. (2017). *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*. Harlow: Pearson Education.
- Calcagnini, G. & Iacobucci, D. (1997). Small Firm Investment and Financing Decisions: An Option Value Approach. *Small Business Economics*, 9(6). s. 491–502.
- Cheng, Y., Matthiesen, R., Farooq, S., Johansen, J., Hu, H. & Ma, L. (2018). The evolution of investment patterns on advanced manufacturing technology (AMT) in manufacturing operations: A longitudinal analysis. *International Journal of Production Economics*, 203(1). s. 239–253.

- Clarke, C. & Varma, S. (1999). Strategic risk management: the new competitive edge. *Long range planning*, 32(4). s. 414–424.
- Danielson, M. & Scott, J. (2007). A Note on Agency Conflicts and the Small Firm Investment Decision. *Journal of Small Business Management*, 45(1). s. 157–175.
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken – För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Donaldson, L. (2001). *The Contingency Theory of Organizations*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Etgar, R., Shtub, A. & LeBlanc, L. (1995). Scheduling projects to maximize net present value - the case of time-dependent, contingent cash flows. *European Journal of Operational Research*, (96). s. 90–96.
- Europeiska Kommissionen (2015). *Användarhandledning om definitionen av SMF-företag*. Luxemburg: Europeiska unionen.
- Fjertorp, J. (2010). *Investeringar i kommunal infrastruktur: Förutsättningar för en målfokuserad investeringsverksamhet*. Diss., Lunds universitet. Lund: Univ.
- Frankfort-Nachimas, C., Nachimas, D. & DeWaard, J. (2015). *Research Methods in the Social Sciences*. New York: Worth Publishers.
- Fuerst, M. (2006). Investors risk premia and real macroeconomic fluctuations. *Journal of Macroeconomics*, (28). s. 540–563.
- Grönroos, C. (2015). *Service management och marknadsföring - kundorienterat ledarskap i servicekonkurrensen*. Stockholm: Liber.
- Hasan, M. (2013). Capital Budgeting Techniques Used by Small Manufacturing Companies. *Journal of Service Science and Management*, s. 38–45.

Hillier, D., Ross, S., Westerfield, R., Jaffe, J. & Jordan, B. (2016). *Corporate Finance*. Berkshire: McGraw-Hill Education.

Hofstede, G., Hofstede, J. & Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations: Software of the Mind*. New York: McGraw-Hill.

Holme, I., & Solvang, B. (1997). *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Högberg, O. & Ljung, B. (1996). *Investeringsbedömning - en introduktion*. Malmö: Liber.

Johansson, G. (1982). Investment and Finance. *Accountant of United Economists*, 2(2). s. 19–99.

Kahneman, D. & Tversky, A. (1979). Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk. *Econometrica*, 47(2). s. 263–291.

Kelly, P., Lawlor, J. & Mulvey, M. (2017). Customer Roles in Self-Service Technology Encounters in a Tourism Context. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 34(2). s. 222–238.

Maican, F. & Orth, M. (2018). Digitalisering, strukturomvandling och produktivitet i tjänsteföretag. *Ekonomisk debatt*, 46(1). s. 47–58.

Merriam, S. & Nilsson, B. *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.

Nilsson, S-Å. & Persson, I. (1996). *Investeringsbedömning*. Malmö: Liber.

Olsen, R. (1997). Investment Risk: The Experts' Perspective. *Financial Analysts Journal*, 53(2). s. 62–66.

Ostrom, A., Bitner, M., Brown, S., Burkhard, K., Goul, M., Smith-Daniels, V., Demirkan, H. & Rabinovich, E. (2010). Moving Forward and Making a Difference: Research Priorities for the Science of Service. *Journal of Service Research*, 13(1). s. 4–36.

Repstad, P. (2007). *Närhet och distans – Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Saliba, M., Zammit, D. & Azzopardi, S. (2017). Towards practical, high-level guidelines to promote company strategy for the use of reconfigurable manufacturing automation. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, 47(1), s. 53–60.

Sandelin, B. & Vilborg, E. (2002). Investering - gammalt ord med ny innebörd. *Ekonomisk Debatt*, 30(2). s. 185–186.

Segelod, E. (1991). *Capital Investment Appraisal*. Lund: Studentlitteratur.

Silverman, D. (2010). *Doing Qualitative Research – A Practical Handbook*. London: Sage.

Statistiska Centralbyrån (2018). *Företagens ekonomi 2018*. Stockholm: Statistiska Centralbyrån.

Yin, R. (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. Lund: Studentlitteratur.

Yin, R. (2018). *Case Study Research and Applications - Design and Methods*. London: Sage.

Digitala källor:

Almega (2019). *Kunskapsintensiva tjänsteföretag - en motor för tillväxt och export*.

<https://www.almega.se/app/uploads/2019/04/kunskapsintensiva-tjansteforetag.pdf>

[2020-11-21]

Björn Lundén (2019). *Sänkt bolagsskatt*.

<https://www.bjornlund.se/skatt/s%C3%A4nkt-bolagsskatt> [2021-01-13]

Fortnox (u.å.). *Vad är nyckeltal?*

<https://www.fortnox.se/fortnox-foretagsguide/ekonomisk-ordlista/nyckeltal/> [2021-01-13]

Nationalencyklopedin (u.å.). *Uppslagsverket – avkastning*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/avkastning> [2020-11-20]

Nationalencyklopedin (u.å.). *Uppslagsverket - investering.*

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/investering> [2020-11-04]

PwC (2015). *Nyckeltal – Så analyserar du ditt företag.*

<https://blogg.pwc.se/foretagarbloggen/analysera-ditt-foretag-med-nyckeltal> [2021-11-14]

PwC (2018). *Vad är vinstmarginal?*

<https://blogg.pwc.se/foretagarbloggen/vinstmarginal> [2021-01-13]

Statistiska Centralbyrån (2019). *SCB:s branschnyckeltal.*

<https://www.scb.se/vara-tjanster/branschnyckeltal/> [2021-01-13]

Skatteverket (2020). *Balansräkning.*

<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2020.11/3253.html#> [2020-11-26]

Södertörns högskola (2020). *Riktlinjer för studenter vid behandling av personuppgifter på Södertörns högskola.*

<https://www.sh.se/download/18.4a19851b171ac526482589f9/1589883116760/Riktlinjer%20f%C3%B6r%20studenter%20vid%20behandling%20av%20personuppgifter%20p%C3%A5%20S%C3%B6dert%C3%B6rns%20h%C3%B6gskola.pdf> [2020-11-20]

Visma (2018). *Vinstmarginal – Vad är vinstmarginal?*

<https://vismaspcs.se/ekonomiska-termer/vad-ar-vinstmarginal> [2021-01-14]

Visma (2019). *Bra beslutsunderlag till företag - tips och exempel.*

<https://vismaspcs.se/ditt-foretagande/byra/3-vagar-till-bra-beslutsunderlag> [2020-11-20]

Visma (u.å.). *Soliditet (%).*

<https://www.vismaspcs.se/visma-support/visma-ekonomioversikt/content/online-help/kpi-equity-ratio.htm> [2021-01-13]

Bilaga

Inledande information till respondentent

Denna intervju ämnar undersöka investeringsprocessen på det företag du arbetar på, samt vilken hänsyn företaget tar till risk inför sina investeringsbeslut. Det går bra att när som helst ställa frågor, och du har möjlighet att när som helst avbryta intervjun. Intervjun planeras att spelas in för möjligheten att transkribera den i närliggande tid efter intervjun. Inspelningen kommer att raderas så fort transkriberingen är klar. Intervjun följer tre teman, (1) investeringsklassificering, (2) investeringsprocessen och (3) finansiell risk. Anledningen till att vi önskar intervju dig är för att kunna använda din kunskap om investeringsprocesser i tjänsteföretag som del av empiriska data med syfte att undersöka tjänsteföretags investeringsprocesser och dess hänsyn till risk vid investeringar. I studien kommer du som respondent samt företagets namn att vara anonymt. Det kommer vara oidentifierbara fakta om företaget såsom verksamhet, omsättning, antal anställda och hur länge företaget funnits. Samtliga respondenters personuppgifter kommer enbart att hanteras av forskarna, och raderas så fort rapporten är färdigställd. Vid färdigställande kommer rapporten att läggas upp på hemsidan Digitala Vetenskapliga Arkivet (DiVA) där liknande studentuppsatser finns tillgängliga.

Begreppsdefinitioner

Avkastning: en inkomst som resulterat från ett tidigare investerat belopp
(Nationalencyklopedin u.å.)

Avkastningskrav: Det krav som ställs på en investerings avkastning.

Beslutsunderlag: Ett beslutsunderlag skall ligga till grund för ett beslut och uppvisa fakta, samband samt redogöra för eventuella effekter av beslutet (Visma 2019).

Investering: form av uppoffring för att i framtiden få inkomster eller andra fördelar
(Nationalencyklopedin u.å.)

Inledande frågor

1. Är du okej med att vi spelar in detta samtal för att kunna transkribera det efter intervjun?
2. Har du några frågor innan vi börjar intervjun?
3. Vad har du för roll i företaget?
4. Vad har du för utbildning och hur hamnade du i denna bransch?
5. Vad har företaget för verksamhetsstrategi och långsiktiga mål?

Tema 1: Investeringsklassificering

1. Hur definierar ni investeringar?
2. Vilka olika typer av investeringar anser du att företaget genomför?
3. Vad är företagets vanligaste typ av investeringar?

Tema 2: Investeringsprocessen

1. Vad är företagets främsta motivation till investeringar?
2. Hur uppkommer företagets investeringsbehov?
3. Vad är företagets målsättning med sina investeringar?
4. Vem ansvarar för att ta fram underlag till beslutsunderlag? Skiljer det sig mellan olika typer av beslut?
5. Vem ansvarar för företagets investeringsbeslut? Skiljer det sig mellan olika typer av beslut?
6. Hur går investeringsprocessen till i företaget? Beskriv gärna stegvis.
7. Går investeringarna i linje med företagets verksamhetsstrategi?
8. Hur utvärderas resultaten av företagets investeringar?

Tema 3: Finansiell risk

1. Hur definierar ni begreppet risk i samband med investeringar?
2. Vad ser ni för risker för företagets mest förekommande typer av investeringar?
3. Hur stor hänsyn tar ni till risk vid investeringsbeslut?
4. Hur värderar ni beslutsalternativ mot varandra inför investeringsbeslut?
5. Hur arbetar ni för att identifiera risk inför investeringsbeslut?
6. Vilka beräkningsmodeller används för att utvärdera investeringarna?
7. Hur avgör företaget eventuella avkastningskrav vid finansiella beslut?
8. Hur arbetar ni för att minimera risk efter investeringsbeslut?

9. Har ni någon erfarenhet av en investering där ni blivit drabbade av konsekvenserna av en risk? Om ja, vad har ni fått för lärdom av detta?

Avslutande frågor

1. Vill du tillägga något som du tycker vi missat att fråga?
2. Har du några övriga frågor?